

СОВЕТ
НОВОКЫРЛАЙСКОГО
СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ
АРСКОГО МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН
ул. Центральная, д. 3, с. Новый Кырлай,
Арский муниципальный район, 422035

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
АРЧА МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
ЯҢА КЫРЛАЙ
АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ
СОВЕТЫ
Узәк урам, 3 йорт, Яңа Кырлай авылы,
Арча муниципаль районы, 422035

Тел. (84366)56-7-32, факс (84366)56-7-34, E-mail: NkrI.Ars@tatar.ru

**ЯҢА КЫРЛАЙ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ
КАРАРЫ**

«13» сентябрь 2021ел

№31

Яңа Кырлай авыл жирлеге Советының 2019 елның 13 июнендейге 79 номерлы Карапы белән расланган Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы "Яңа Кырлай авыл жирлеге" муниципаль берәмлекенең жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр керту турында

Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Яңа Кырлай авыл жирлеге Советының 2019 елның 13 июнендейге 79 номерлы Карапы белән расланган Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы "Яңа Кырлай авыл жирлеге" муниципаль берәмлекенең жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр керту турында Яңа Кырлай авыл жирлеге башлыгы мәгълүматын тыңлаганнан һәм фикер алышканнан соң, Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы "Яңа Кырлай авыл жирлеге" муниципаль берәмлекенең жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре проектын өзөрләү комиссиясе бәяләмәсен һәм 2021 елның 3 маенда үткәрелгән гавами тыңлаулар нәтижәләрен исәпкә алып, Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Яңа Кырлай авыл жирлеге Советы КАРАР БИРДЕ:

1. Яңа Кырлай авыл жирлеге Советының 2019 елның 13 июнендейге 79 номерлы Карапы белән расланган Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы "Яңа Кырлай авыл жирлеге" муниципаль берәмлекенең жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертергә һәм аны күшымта нигезендә яңа редакциядә расларга.

2. Элеге Карапы Татарстан Республикасы рәсми хокукий мәгълүмат порталында (<http://pravo.tatarstan.ru>), Арча муниципаль районының рәсми сайтында "Жирлекләр" бүлгөндә бастырып чыгарырга (халыкка житкерергә).

3. Элеге Карап рәсми басылып чыккан көненнән үз көченә керә дип билгеләргә.

4. Элеге Карапның үтәлешен тикшереп торуны үз системә алам.

Яңа Кырлай авыл жирлеге башлыгы

Г.Г.Сафаров

Арча муниципаль районы
«Яңа Кырлай авыл җирлеге»
муниципаль берәмлеге Советының
13 сентябрь 2021ел, №31
каары белән
расланды

АРЧА МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ «Яңа Кырлай авыл җирлеге»
МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕГЕНЕҢ
ЖИРДӘН ФАЙДАЛАНУ ҺӘМ ТӨЗЕЛЕШ ҚАГЫЙДӘЛӘРЕ

2021 ел

I ӨЛЕШ. ЖЫРДӘН ФАЙДАЛАНУ ҢӘМ ТӨЗЕЛЕШ КАГЫЙДӘЛӘРЕН КУЛЛАНУ ТӘРТИБЕ, ЖЫРДӘН ФАЙДАЛАНУ ҢӘМ ТӨЗЕЛЕШ КАГЫЙДӘЛӘРЕНӘ ҮЗГӘРЕШЛӘР КЕРТУ ТӘРТИБЕ.....	
I БҮЛЕК. Гомуми нигезләмәләр.....	
II БҮЛЕК. Жирле үзидарә органнары тарафыннан жирдән файдалану һәм төзелешне җайга салу турында нигезләмәләр.....	
III БҮЛЕК. Физик һәм юридик затлар тарафыннан җир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рәхсәт ителгән файдалану төрләрен үзгәртү турында нигезләмәләр	1
IV БҮЛЕК. Территорияне плannаштыру документларын әзерләү турында нигезләмәләр	1
V БҮЛЕК. Жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча жәмегать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар уздыру турында нигезләмәләр.....	1
VI БҮЛЕК. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр керту турында нигезләмәләр	2
VII БҮЛЕК. Жирдән файдалануның һәм төзелешнең башка мәсьәләләрен җайга салу турында нигезләмәләр.....	2
II ӨЛЕШ. ШӘНӘР ТӨЗЕЛЕШЕН ЗОНАЛАШТЫРУ КАРТАСЫ.....	2
VIII БҮЛЕК. «Яңа Кырлай авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә шәнәр төзелешен зоналаштыру карталары.....	2
III ӨЛЕШ. ШӘНӘР ТӨЗЕЛЕШЕ РЕГЛАМЕНТЛАРЫ	2
IX БҮЛЕК. Шәнәр төзелеше регламентлары җир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рәхсәт ителгән файдалану төрләрен, җир кишәрлекләренең ин чик күләмнәрен һәм рәхсәт ителгән төзелешнәң капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрларын билгеләү өлешендә.....	2
X БҮЛЕК. Жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү	4
XI БҮЛЕК. Коммуналъ, транспорт, социаль инфраструктура объектлары белән территориянең мөмкин булган минималь тәэммин ителеш дәрәжәсенең исәп-хисап күрсәткечләре һәм мондый объектларның халык өчен максималь рәхсәт ителә торган территория дәрәжәсенең исәп-хисап күрсәткечләре	5
XII БҮЛЕК Жир кишәрлекләреннән рәхсәт ителгән файдалану төрләрен тасвирлау	5
Кушымталар.....	7
1 нче кушымта. Шәнәр төзелешен зоналаштыру картасы Территория зоналары.....	7

2 нче күшымта. Шәһәр тәзелешен зоналаштыру картасы Территориядән	7
файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләре	7
3 нче күшымта. VII бүлеккә күшымта	7
4 нче күшымта. Территория зоналары чикләре турында белешмәләр	7

КЕРЕШ

Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы «Яна Кырлай авыл жирлеге» муниципаль берәмлегенең жирдән файдалану һәм тәзелеш кагыйдәләре (алга таба - Кагыйдәләр) - жирле үзидарә органының территориаль зоналар, шәһәр тәзелеше регламентлары, аны куллану тәртибе һәм аңа үзгәрешләр керту тәртибе билгеләнә торган норматив хокукий акты белән раслана торган шәһәр тәзелешен зоналаштыру документы.

Кагыйдәләр Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасының тубәндәгә норматив хокукий актлары таләпләрен исәпкә алыш өзөрләнде:

- 2004 елның 29 декабрендәге 190-ФЗ номерлы Россия Федерациясе Шәһәр тәзелеше кодексы;

- Россия Федерациясенең 2001 елның 25 октябрендәге 136-ФЗ номерлы Жир кодексы;

- 2006 елның 4 декабрендәге 200-ФЗ номерлы Россия Федерациясе Урман кодексы;

- Россия Федерациясенең 2006 елның 03 июнендәге 74-ФЗ номерлы Су кодексы;

- «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон;

- «Шәһәр тәзелеше эшчәнлеген мәгълүмати тәэммин итү турында» РФ Хөкүмәтенең 2006 елның 09 июнендәге 363 номерлы карары;

- «Татарстан Республикасында шәһәр тәзелеше эшчәнлеге турында» 2010 елның 25 декабрендәге 98-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы.

Кагыйдәләрне өзөрләгәндә шулай ук Арча муниципаль районы һәм «Яна Кырлай авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге норматив хокукий актларының, муниципаль берәмлекнең социаль-икътисадый һәм шәһәр тәзелеше үсешенең төп юнәлешләрен билгеләүче башка документларның нигезләмәләре исәпкә алына.

І өлеш. ЖИРДЕН ФАЙДАЛАНУ һәм ТӨЗЕЛЕШ КАГЫЙДӘЛӘРЕН КУЛЛАНУ ТӘРТИБЕ, ЖИРДЕН ФАЙДАЛАНУ һәм ТӨЗЕЛЕШ КАГЫЙДӘЛӘРЕНӘ ҮЗГӘРЕШЛӘР КЕРТУ ТӘРТИБЕ

І БҮЛЕК. Гомууми нигезләмәләр

1 статья. Элеге өлештә кулланыла торған төп төшөнчәләр

Жир кишәрлекеннән яисә капиталъ төзелеш обьектыннан рөхсәт ителгән файдалану төре - жир кишәрлекен яисә капиталъ төзелеш обьектын файдалануның мөмкин булган ысулы. Жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш обьектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре рөхсәт ителгән файдалануның төп, шартлы рөхсәт ителгән, ярдәмче төрләрен үз эченә ала һәм жир мөнәсәбәтләре өлкәсендә дәүләт сәясәтен эшләү һәм норматив-хокукий җайга салу функцияләрен башкаручы федераль башкарма хакимият органы раслаган классификатор нигезендә билгеләнә.

Жыр кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рәхсәт ителгән файдалануның барлық төрләре - жыр кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рәхсәт ителгән файдалану төрләре, алар белән бергә башкарыла торган рәхсәт ителгән файдалануның төп һәм шартлы рәхсәт ителгән төрләренә карата юстәмә буларак қына рәхсәт ителә.

Шәһәр төзелеше зонасы - территориаль зоналарны билгеләү һәм шәһәр төзелеше регламентларын билгеләү максатларында муниципаль берәмлекләр территорияләрен зоналаштыру.

Шәһәр төзелеше регламенты - жир кишәрлекләреннән рәхсәт ителгән файдалануның тиешле территориаль зона чикләре чикләрендә билгеләнә торган тәрләре, шулай ук жир кишәрлекләре өслегендә булган һәм капиталь төзелеш объектларының алардан төзу һәм аннан соңғы эксплуатацияләү процессында кулланыла торган бәтен нәрсә, жир кишәрлекләренең ин чик (минималь һәм яисә) максималь зурлығы һәм жир кишәрлекләренең һәм капиталь төзелеш объектларының рәхсәт ителгән төзелешенең ин чик параметrlары, жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү, шулай ук чикләрендә территорияне комплекслы үстерү эшчәнлеген гамәлгә ашыру каралган территорияләргә карата кулланыла торган территорияләргә карата кулланыла торган чикләуләр, территориянең тиешле коммуналь, транспорт инфраструктурасы объектлары белән тәэмин ителешенең мемкин булган минималь курсәткечләре һәм курсәтләнгән объектлар өчен территориаль үнайлыкның максималь курсәткечләре.

Жирдэн файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре проектын әзерләү комиссиясе - Кагыйдәләрне әзерләүне оештыру, аларга үзгәрешләр кертү, гавами тыңлаулар уздыруны әзерләү һәм Кагыйдәләрне әзерләү комиссиясе турындағы нигезләмә нигезендә башка мәсьәләләрне хәл итү максатында законнар, муниципаль хокукий актлар нигезендә төзелә торган дайими эшләүче коллегиаль орган.

Кызыл сыйыкпар - гомуми файдаланудагы территорияләр чикләрен билгели торган һәм территорияне плансаштыру документларында билгеләнергә, узгәртелергә яисә бетерелергә тиешле линияләр.

Линия объектлары - электр тапшыру линияләре, элемтә линияләре (шул исәптән линия-кабель корылмалары), торба үткәргечләр, автомобиль юллары, тимер юл линияләре һәм башка шундый корылмалар.

Төзелешнен¹ максималь проценты - төзелеш алып барылыша мүмкін болған жыр кишерлелегенең сүммалық мәйданы, жыр кишерлелегенең бөтен мәйданына (%) мәнесебе.

Бинаның, төзелешнен, корылмаларның жир кишәрлеге чигеннән минималь чигенеше - жир кишәрлекенең чиге белән бина, төзелеш яки корылма арасындағы ераклық.

Капиталь төзелеш объектлары-жир кишәрлекендәге капиталъ корылмалар, төзелмәләр həm аерым уңайлыклары (түшәу, каплау həm башкалар) булган биналар, корылмалар.

капиталь булмаган корылмалар, төзелмәләр-жир белән ныклы элемтәдә булмаган həm конструктив характеристикасы булган капиталъ булмаган корылмалар, төзелмәләрнең (шул исәптән киосклар, навеслар həm башка шундый корылмалар) төп характеристикаларын үзгәртмичә həm билгеләнешенә зыян китермичә, алга таба жыю мөмкінлөгө бирә торган корылмалар, төзелмәләр.

Капиталь төзелеш объектларыннан həm жир кишәрлекеннән файдалануның рөхсәт ителгән төп төрлөре-әлеге эшчәнлек төрләрен həm шәһәр төзелеше регламентлары составында тиешле территориаль зоналарга карата булган объектларны күчеру нәтижәсендә рөхсәт ителгән жир участокларын həm капиталъ төзелеш объектларын куллану төрләре.

Шәхси торак төзелеше объекты - гражданнар тарафыннан мондый бинада яшәүгә бәйле көнкүрещ həm башка ихтыяжларны канәтгатьләндерү өчен билгеләнгән бүлмәләрдәn həm ярдәмче куллану бүлмәләрнән тора həm мәстәкыйль күчемсез милек объектларына бўлу өчен билгеләнмәгән жир өсте катлары саны егерме метрдан да артмаган аерым торучы бина.

Жир кишәрлекләре, капиталъ төзелеш объектларының хокук ияләре- жир кишәрлекләре, капиталъ төзелеш объектлары милекчеләре, жирдән файдаланучылар, жир хужалары həm арендаторлары, аларның вәкаләтле затлары.

Жир кишәрлекләренең ин чик (минималь həm (яисә) максималь) күләмнәре həm капиталъ төзелеш объектларын төзу, реконструкцияләүнең рөхсәт ителгән ин чик параметрлары - жир кишәрлекләренең чик (минималь həm (яки) максималь) күләме, шул исәптән аларның мәйданы; биналар, корылмалар, корылмалар төзу рөхсәт ителгән урыннарны билгеләу максатларында жир кишәрлекләре чикләрнән минималь чигенү; биналар, корылмалар, корылмалар төзу тыела; катларның ин чик саны яки биналарның, төзелмәләрнен, корылмаларның ин чик биеклеге; шәһәр төзелеше регламентлары нигезендә тиешле территориаль зоналарга карата билгеләнә торган жир кишәрлекләре чикләрендә төзелешнен максималь проценты.

Гавами сервитут - Россия Федерациясе законы яисә башка норматив хокукий актында, Россия Федерациясе субъектының норматив хокукий актында, жирле үзидарә органының норматив хокукий актында билгеләнгән, аларга карата билгеләнә торган жир кишәрлекләрен тартып алмыйча гына жир кишәрлекеннән файдалану хокуки.

Гавами тыңлаулар- муниципаль берәмлек халкының (жәмәгатьчелекнен) законнарда билгеләнгән очракларда жирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча муниципаль хокукий актлар проектлары турында фикер алышуда катнашу хокукин гамәлгә ашыру формасы.

капиталь төзелеш объектларын төзу, реконструкцияләүнең рөхсәт ителгән ин чик параметрларынан тайпилуга рөхсәт - капиталъ төзелеш объектларын төзүне, реконструкцияләүне гамәлгә ашыру, шулай ук аларга капиталъ ремонт ясауны рөхсәт ителгән төзелешнен ин чик параметрларыннан, шәһәр төзелеше регламентында билгеләнгән капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләүдән читләштереп, капиталъ ремонт ясауны гамәлгә ашыру хокукин бирә торган Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 40 статьясы таләпләре нигезендә бирелә торган документ.

Жир кишәрлекен яки капиталъ төзелеш объектын шартлы рәвештә рәхсәт ителгән файдалануга рәхсәт - жир кишәрлекләренә ия булучыларга әлеге Кагыйдәләр белән шартлы рәвештә рәхсәт ителгән жир кишәрлекеннән, капиталъ төзелеш объектыннан рәхсәт ителгән файдалану төрен сайлап алу хокуқын бирә торган тиешле территориаль зона ёчен әлеге Кагыйдәләр белән шартлы рәвештә рәхсәт ителгәннән соң Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 39 статьясы таләпләре нигезендә бирелә торган документ.

Территория зоналары - жирләрдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрендә чикләр билгеләнгән һәм шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнгән зоналар.

Гомуми файдаланудагы территорияләр - чикләнмәгән затлар даирәсе (шул исәптән мәйданнар, урамнар, юллар, яр буйлары, гомуми файдаланудагы су объектларының яр буе полосалары, скверлар, бульварлар) тоткарлыксыз файдалана торган территорияләр.

Жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан файдалануның шартлы рәхсәт ителгән төрләре - жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рәхсәт ителгән файдалану төрләре, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 39 статьясында билгеләнгән тәртиптә рәхсәт алу шарты белән, әлеге эшчәнлек төрләрен һәм шәһәр төзелеше регламентлары составындағы объектларны тиешле территориаль зоналарга карата күчерү нәтижәсендә мөмкин булган гамәлләр.

2 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренең хокукий статусы һәм составы

1. Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы «Яңа Кырлай авыл жирлеге» муниципаль берәмлекенең жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре жирле үзидарә органының норматив хокукий акты статусына ия.

2. Әлеге Кагыйдәләр тубәндәгеләр белән беррәттән кулланыла:

- техник регламентлар (алар уз қоченә көргәнчә - билгеләнгән тәртиптә - Федераль закона «Техник жайга салу түрында» 2002 елның 27 декабрендәге 184-ФЗ номерлы Федераль закона һәм Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексына каршы килми торган өлешендә норматив техник документлар белән);

Россия Федерациясе законнары һәм Татарстан Республикасы законнары белән;

шәһәр төзелешен проектлау нормативлары белән;

«Яңа Кырлай авыл жирлеге» муниципаль берәмлекенең һәм Арча муниципаль районының жирдән файдалануны һәм төзелешне жайга салу мәсьәләләре буенча норматив хокукий актлары белән.

3. Әлеге кагыйдәләр тубәндәгеләрне үз эченә ала:

Кереш;

I өлеш. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен куллану тәртибе, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен үзгәрешләр көрту тәртибе;

II өлеш. Шәһәр төзелешен зоналаштыру карталары;

III өлеш. Шәһәр төзелеше регламентлары;

Кушымталар.

4. Әлеге Кагыйдәләр «Яңа Кырлай авыл жирлеге» муниципаль берәмлеке территориясендә шәһәр төзелеше эшчәнлеген жайга салучы яисә тикшереп торучы дәүләт хакимиите органнары, жирле үзидарә органнары, физик һәм юридик затлар, вазифаи затлар тарафыннан үтәү ёчен мәжбүри.

3 статья. Жирдэн файдалану һәм төзелеш түрүнда мәгълүматның ачыклығы һәм һәркем файдалана алырлық булуы

1. Әлеге Кагыйдәләр, составына барлық картографик һәм башка документларны да кертеп, барлық физик һәм юридик, шулай ук вазифаи затлар, дәүләт хакимияте органнары һәм жирле үзидарә органнары өчен ачык.

2. «Яңа Кырлай авыл жирлеге» муниципаль берәмлекенә жирле үзидарә органнары әлеге Кагыйдәләр белән танышу мәмкинлеген түбәндәге юллар белән тәэммин итәләр:

жирле үзидарә органнарының норматив хокукый актларын, башка рәсми мәгълүматны рәсми бастырып чыгару (халыкка житкерү) өчен билгеләнгән тәртиптә һәм «Интернет»челтәрендә муниципаль берәмлекнәң рәсми сайтында урнаштыру өчен әлеге кагыйдәләрне бастырып чыгару (халыкка житкерү);

«Яңа Кырлай авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә жирдэн файдалануны һәм төзелешне җайга салу мәсьәләләрендә катнашучы органнарда һәм оешмаларда әлеге Кагыйдәләр белән тулы комплектта танышу мәмкинлеге тудыру;

Кагыйдәләрне территориаль планлаштыруның федераль дәүләт мәгълүмат системасында урнаштыру;

физик һәм юридик затларга әлеге Кагыйдәләрдән өзәмтәләр, шулай ук жирдэн файдалану һәм төзелеш шартларын характерлаучы картографик материалларның һәм аларның фрагментларының кирәклө күчермәләр бирү. Әлеге материаллар югарыда күрсәтелгән затларга язма гариза буенча бирелә.

4 статья. Жирдэн файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренең үз көченә керүе

1. Әлеге Кагыйдәләр жирле үзидарә органнарының норматив хокукый актларын рәсми бастырып чыгару (халыкка житкерү) өчен билгеләнгән тәртиптә рәсми басылып чыкканнан соң (халыкка житкерелгәннән соң) үз көченә керә.

2. Кагыйдәләр зуррак юридик көчкә ия булган хокукый актларга каршы килмәгән өлеشنендә гамәлдә була.

5 статья. Жирдэн файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен бозган өчен җаваплылык

1. Әлеге Кагыйдәләрне бозган өчен физик һәм юридик затлар, шулай ук вазифаи затлар Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы законнары нигезендә җаваплы булалар.

II БҮЛЕК. Жирле үзидарә органнары тарафыннан жирдэн файдалану һәм төзелешне җайга салу түрүнда нигезләмәләр

6 статья. Жирдэн файдалану һәм төзелеш өлкәсендә жирле үзидарә органнары вәкаләтләре

1. Жирдэн файдалану һәм төзелеш өлкәсендә жирле үзидарә органнарының вәкаләтләре «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары түрүнда» 2003 елның 06 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы, «Яңа Кырлай авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге уставы, Арча муниципаль районы Уставы нигезендә билгеләнә.

2. «Яңа Қырлай авыл жиригеге» муниципаль беремлеке (алға таба - жирилек Советы) жириле үзидарасенең жиридән файдалану һәм төзелеш өлкәсендәге вәкаләтле органы вәкаләтләренә тубәндәгеләр керә:

жиридән файдалану һәм төзелеш катыйдәләрен, шул исәптән жиридән файдалану һәм төзелеш катыйдәләренә үзгәрешләрне (өстәмәләрне) раслау;

3. Жиридән файдалану һәм төзелеш өлкәсендә «Яңа Қырлай авыл жиригеге» муниципаль беремлекенең (алға таба - жирилек башкарма комитеты) жириле үзидарә башкарма органы вәкаләтләренә тубәндәгеләр керә:

территорияне планлаштыру документларын әзерләүне һәм раслауны тәэммин иту (Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында, башка федераль законнарда каралган очраклардан тыш);

жирилекне шәһәр төзелешен проектлауның жириле нормативларын әзерләүне тәэммин иту;

төзелешкә рәхсәтләр бирү (Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында һәм башка федераль законнарда каралган очраклардан тыш);

муниципаль беремлек территориясендә урнашкан жири кишәрлекләрендә индивидуаль торак төзелеше объектларын, бакча йортларын төзүне, реконструкцияләүне гамәлгә ашырганда хәбәрнамәләр (Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында һәм башка федераль законнарда каралган очраклардан тыш) жибәрү;

үзбелдекле төзелгән корылманы сүту яисә үзбелдекле төзелгән корылманы сүту яки аны рәхсәт ителгән капитал төзелеш объектларын төзү, үзгәртеп коруның чик параметрларына, катыйдәләрдә, территорияне планлаштыру документларында, яки Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы, башка федераль законнарда билгеләнгән капитал төзелеш объектлары параметрларына мәжбури таләпләргә туры китерү турында, граждан төзелеше объектларында каралган очракларда, үзбелдекле төзелгән корылманы сүтүне яисә законнарында каралган очракларда аны Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында каралган очракларда итү;

билгеләнгән таләпләргә туры китерүне гамәлгә ашыру турында карап кабул иту;

жирилек чикләрендә муниципаль ихтыяжлар өчен жириләрне һәм жири кишәрлекләрен резервлау һәм тартып алу;

Жирилек чикләрендә муниципаль жири контролен гамәлгә ашыру.

Әлеге Кагыйдәләр нигезендә жирилек башкарма комитеты вәкаләтләренә шулай ук тубәндәгеләр керә:

жири кишәрлекен яисә капитал төзелеш объектын файдалануның шартлыча рәхсәт ителгән төрөнә рәхсәтләр бирү;

капиталь төзелеш объектларын төзүнен, реконструкцияләүнен рәхсәт ителгән чик параметрларыннан читкә тайпилуга рәхсәт бирү.

4. Жиридән файдалану һәм төзелеш өлкәсендә Арча муниципаль районы (алға таба - муниципаль район Советы) жириле үзидарасенең вәкаләтле органы вәкаләтләренә тубәндәгеләр керә:

муниципаль районның шәһәр төзелешен проектлауның жириле нормативларын раслау.

5. Жиридән файдалану һәм төзелеш өлкәсендә Арча муниципаль районы (алға таба - муниципаль районның башкарма комитеты) жириле үзидарәсе башкарма органы вәкаләтләренә тубәндәгеләр керә:

территорияне планлаштыру документларын раслау (Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында һәм башка федераль законнарда каралган очракларда);

муниципаль район территориясендә гамәлгә ашырыла торган шәһәр төзелеше эшчәнлеген тәэммин итүнен мәгълүмат системасын алыш бару;

муниципаль район чикләрендә муниципаль ихтыяжлар өчен жир кишәрлекләрен резервлау һәм тартып алу;

үз белдеге белән тәзелгән корылманы сүтү яисә үз белдеге белән тәзелгән корылманы сүтү яки аны, граждан законнарында каралған очракларда, билгеләнгән таләпләргә туры китеру турында карап кабул итү, үз белдеге белән тәзелгән корылманы сүтү яисә аны, Россия Федерациясе Шәһәр тәзелеше кодексында каралған очракларда, билгеләнгән таләпләргә туры китерү.

7 статья. Жирдән файдалану һәм тәзелеш кагыйдәләре проектын әзерләү комиссиясе

1. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре проектын әзерләү комиссиясе (алга таба - Комиссия) Кагыйдәләр проектын әзерләүне оештыру, Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү, Кагыйдәләрне гамәлгә ашыру максаты белән муниципаль берәмлекнең Башкарма комитеты житәкчесе карары нигезендә төзелә.

2. Комиссия үз эшчәнлеген әлгөө Кагыйдәләр, Комиссия турындағы нигезләмә, жирле үзидарә органнарының башка норматив хокукий актлары нигезендә гамәлгә ашыра.

3. Комиссия вәкаләтләренә түбәндәгеләр керә:

әлеге Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертүне оештыру;

Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү мәсъәләләре буенча гражданнарың, һәм юридик затларның тәкъдимнәрен карау:

жәмегать фикер алышуларын һәм гавами тыңлаулар нәтижәләре түрүнда бәйләмәләр әзерләү, тәкъдимнәр әзерләү һәм аларны Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы нигезендә жирылек башкарма комитеты житәкчесенә жиберү;

Комиссия түрінде нигезләмә белән аңа йөкләнгән башка вәкаләтләр.

4. Комиссия карарлары беркетмәгө күл куелғаннан бирле үз көчөнә көрө һем жирле үзидарә органнары тарафыннан тиешле гамәлләрне гамәлгә ашыру өчен тәкъдим була.

5. Комиссия эше тұрында мәгълұмат барлық қызықсынучы заттар өчөн ачық була.

8 статья. Жирдән файдалану һем төзелеш кагыйдәләренәң элек барлыкка килгән хокук мәнәсәбәтләренә карата торышы

1. Жирле үзидарә органнарының жирдән файдалану һәм тәзелеш мәсъәләләре буенча әлеге Кагыйдәләрне раслаганчы кабул ителгән норматив хокуқый актлары әлеге Кагыйдәләргә каршы килми торган өлештә кулланыла.

2. Жириши кишине күннөң төзелеш объекты түбәндәгө очракларда
әлеге Кагыйдәләргә туры килми:
аларның рөхсәт ителгән файдалану төрләре тиешле территориаль зона
өчен билгеләнгән рөхсәт ителгән куллану төрләре исемлегенә керми;
аларның үлчәмнәре hәм параметрлары тиешле территория зонасының
шәһәр төзелеше регламентында билгеләнгән инч чик курсаткечләргә туры килми.

3. Рөхсәт ителгән файдалану төрләре, ин чик (минималь һәм (яки) максималь) күләмнәре һәм ин чик параметрлары шәһәр тәзелеше регламентына туры килми торган жир кишәрлекләре һәм капитал тәзелеш объектлары, кеше гомерे яки сәламәтлеге, әйләнә-тирә мохит өчен, мәдәни мирас объектлары өчен куркыныч булган очраклардан тыш, аларны шәһәр тәзелеше регламентына яраклаштыру согын билгеләмичә файдаланылырга мәмкин.

4. Рөхсәт ителгән файдалану төрләре, ин чик (минималь һәм (яки) максималь) күләмнәре һәм ин чик параметрлары шәһәр тәзелеше регламентына туры килми торган жир кишәрлекләре һәм капитал тәзелеш объектларын файдалану дәвам итә һәм кеше тормышы яисә сәламәтлеге, әйләнә-тирә мохит, мәдәни мирас объектлары өчен куркыныч тудыра икән, федераль законнар нигезендә мондый жир кишәрлекләрен һәм объектларны куллануга тыю (запрет) салынырга мәмкин.

5. Капиталь тәзелеш объектларын, рөхсәт ителгән файдалану төрләрен яисә ин чик параметрларын шәһәр тәзелеше регламентына туры килми торган капитал тәзелеш объектларын реконструкцияләү мондый объектларны тиешле территория зонасының шәһәр тәзелеше регламентына туры кiterу юлы белән генә ғамәлгә ашырылырга мәмкин.

9 статья. Территория зоналары

1. Территория зоналары тубәндәгеләрне исәпкә алып билгеләнә:

бер территория зонасы чикләрендә жир кишәрлекләрнән гамәлдәге һәм планлаштырыла торган файдалануның төрле төрләрен яратшыру мәмкинлекләрен;

«Яңа Кырлай авыл жирлеге» муниципаль берәмлекенең генераль планы белән билгеләнгән функциональ зоналарын һәм аларның планлаштырыла торган үсеш параметрларын;

территориядән һәм жирдән файдалануның булган планировкасын;

төрле категориядәгә жирләр чикләренең планлаштырылган үзгәрешләрен; катнаш жир кишәрлекләрендә урнашкан капитал тәзелеш объектларына зыян кiterу мәмкинлеген булдырмауны;

мәдәни мирас объектларын саклау зоналары проектларын.

2. Территория зоналары чикләре тубәндәгечә билгеләнә:

автомобиль юллары, урамнар, юл йөрү юнәлешләре;

кызыл сыйыклар;

жир кишәрлекләре чикләре;

табигать объектларының табигый чикләре;

торак пунктларның чикләре;

муниципаль берәмлек чиге;

башка чикләр.

3. Территория зоналары чикләре бер территориаль зонаның һәр жир кишәрлекләре таләбе үтәләп билгеләнә (территориаль зоналар чикләре жир кишәрлекләре чикләрен кисеп узарга тиеш түгел).

4. Төрле территория зоналарында урнашкан берничә жир кишәрлекеннән бер жир кишәрлекләре тәэзү рөхсәт ителми (бер жир кишәрлекләре берничә территориаль зона чикләрендә урнаша алмый), моңа чикләре жир законнары нигезендә территория зоналары чикләрен кисеп үтә ала торган жир кишәрлекләре керми.

5. Кагыйдәләр белән һәр территория зонасы өчен шәһәр тәзелеше регламенты билгеләнә.

10 статья. Шәһәр тәзелеше регламентлары

1. Шәһәр тәзелеше регламенты белән жир кишәрлекләре өслегендә булган һәм аларны төзу процессында һәм капиталъ тәзелеш объектларын эксплуатацияләудә файдаланыла торган бәтен нәрсә кебек үк жир кишәрлекләренең хокукий режимы билгеләнә:

2. Шәһәр тәзелеше регламентлары тубәндәгеләрне исәпкә алып билгеләнә:

территория зonasы чикләрендә жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ тәзелеш объектларыннан фактта файдалануны;

жир кишәрлекләренән һәм капиталъ тәзелеш объектларыннан гамәлдәге һәм планлаштырылган файдалануның төрле төрләренең бер территория зonasы чикләрендә яраштыру мемкинлекләрен;

муниципаль берәмлекләрне территориаль планлаштыру документларында һәм аларның һәм планлаштырыла торган үсеш билгеләнгән функциональ зоналарның һәм аларның планлаштырыла торган үсеш характеристикаларын;

мәдәни мирас объектларын, шулай ук махсус сакланылуучы табигать территорияләрен, башка табигать объектларын саклау таләпләрен.

3. Шәһәр тәзелеше регламентының гамәлдә булуы тиешле территориаль зона чикләрендә урнашкан барлык жир кишәрлекләренә һәм капиталъ тәзелеш объектларына бертигез дәрәҗәдә қагыла.

4. Шәһәр тәзелеше регламентының гамәлдә булуы тубәндәге жир кишәрлекләренә қагылмый:

Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектларының (тарихи һәм мәдәни ядкарьләренең) бердәм дәүләт реестрына кертелгән ядкарьләр һәм ансамбльләр территорияләре чикләрендә, шулай ук ачыкланган мәдәни мирас объектлары булган ядкарьләр яисә ансамбльләр территорияләре чикләрендә һәм мәдәни мирас объектларын саклау турында Россия Федерациясе законнарында мәдәни мирас объектларын саклау турында Россия Федерациясе законнарында мәдәни мирас объектларын саклау турында яисә ансамбльләр территорияләре чикләрендә;

гомуми файдаланудагы территорияләр чикләрендә;

линия объектларын урнаштыру өчен билгеләнгән һәм (яисә) линия объектлары биләгән;

файдалы казылмалар чыгару өчен бирелгән.

5. Территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналарга карата шәһәр тәзелеше регламентлары Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнә.

6. Шәһәр тәзелеше регламентлары тубәндәгеләр өчен билгеләнми:

урман фонды жирләре;

өске сулар белән капланган жирләр;

запас жирләр;

махсус сакланылуучы табигать территорияләре жирләре (дәвалаусыктыру урыннары һәм курортлары жирләреннән тыш);

авыл хужалығы билгеләнешендәгә жирләр составындагы авыл хужалығы жирләре;

махсус икътисадый зоналар һәм алгарышлы социаль-икътисади үсеш территорияләре чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләре.

7. Шәһәр тәзелеше регламентларының гамәлдә булуы қагылмый торган яисә шәһәр тәзелеше регламентлары билгеләнмәгән жир кишәрлекләрен куллану федераль законнар нигезендә вәкаләтле башкарма хакимият органнары, Россия Федерациясе субъектларының башкарма хакимият органнары яисә жирле үзидарәнең вәкаләтле органнары тарафыннан билгеләнә. Махсус сакланылуучы табигать территорияләре чикләрендә урнашкан урман фонды жирләреннән яисә

жир кишерлекләреннән (максус сакланылуучы табигый территорияләр составына кертелгән торак пунктлар территорияләреннән тыш) файдалану урман хужалығы регламенты, урман законнары, максус сакланылуучы табигать территориясе турындағы нигезләмә белән, максус сакланылуучы табигать территорияләре турындағы законнар нигезендә билгеләнә.

8. Шәһәр төзелеше регламентында тиешле территория зонасы чикләрендә урнашкан жир кишерлекләренә һәм капиталъ төзелеш объектларына карата тубәндәгеләр күрсәтелә:

жир кишерлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рәхсәт ителгән файдалану төрләре;

жир кишерлекләренең ин чик (минималь һәм (яисә) максималь) күләмнәре һәм рәхсәт ителгән төзелешнең, капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләүнең ин чик параметрлары;

Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнә торган жир кишерлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү;

территориянең коммуналь, транспорт, социаль инфраструктура объектлары белән тәэмин ителешиенең мөмкин булган минималь дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре һәм, шәһәр төзелеше регламенты билгеләнә торган территория зонасы чикләрендә территорияне комплекслы үстерү буенча эшчәнлекне гамәлгә ашыру караптакта, күрсәтлән объектларның халық очен файдалана алу мөмкинлегенең максималь мөмкин булган дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре.

11 статья. Шәһәр төзелеше эшчәнлекенең башка мәсьәләләренә карата жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренең торышы

1. Территория зоналары чикләре һәм шәһәр төзелеше регламентлары турында әлеге күрсәтләнгән очраклардан тыш, тубәндәгеләр кулланыла:

территориянең кадастр планында жир кишерлекләген яисә жир кишерлекләрен урнаштыру схемасын әзерләгәндә (әлеге схема нигезендә төзелергә тиешле жир кишерлекләренең һәркайсына карата әлеге схеманы раслау турындағы каарда шул исәптән жир кишерлекләгә төзелә торган территория зонасы күрсәтәлә, яисә шәһәр төзелеше регламентының төзелә торган жир кишерлекләгене кагылмаса яисә төзелә торган жир кишерлекләгә очен төзелә торган жир кишерлекләреннән файдалану төре билгеләнмәсә);

территорияне пландаштыру документларын әзерләгәндә (территорияне пландаштыру документларын әзерләү территориядән файдалануның билгеле бер кагыйдәләренә һәм территориаль зоналарда төзелеш алып баруга карата гамәлгә ашырылырга мөмкин);

жир кишерлекләренең шәһәр төзелеше планнарын әзерләгәндә (жир кишерлекләгенең шәһәр төзелеше планы составында шул исәптән, жир кишерлекләгене шәһәр төзелеше регламенты гамәлдә булган очракта, шәһәр төзелеше регламенты турында мәгълүмат күрсәтелә).

2. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре булмаганда, федераль әһәмияттәге объектларны, региональ әһәмияттәге объектларны, муниципаль районнарның жирле әһәмияттәге объектларын, шәһәр төзелеше регламентларын гамәлгә ашыру кагылмый торган яисә шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнмәгән жир кишерлекләрендә һәм федераль законнарда караптак башка очракларда төзелешкә рәхсәтләр бирү рәхсәт ителми.

3. аларга шәһәр төзелеше регламентлары гамәлләре кагылмый торган жир кишерлекләренә һәм капиталъ төзелеш объектларына карата һәм шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган жирләргә карата Кагыйдәләр нигезендә жир төзелеше эшләре башкарганда жир кишерлекләре

характеристикаларын билгеләу максатыннан рөхсәт ителгән файдалануның рөхсәт ителгән төрләре билгеләнә.

4. Жирле үзидарә органнары Кагыйдәләрне раслау яки Кагыйдәләргә үзгәрешләр керту турында карап кабул иткән очракта, әгәр мондый үзгәрешләр белән шәһәр төзелеше регламентын билгеләу яисә үзгәрту караплан булса, белешмәләрне Күчемсез мөлкәтнең бердәм дәүләт реестрына керту өчен документларны (аларда булган белешмәләрне) теркәү органына жибәрергә тиеш.

III БҮЛЕК. Физик һәм юридик затлар тарафыннан жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләрен үзгәрту турында нигезләмәләр

12 статья. Төп нигезләмәләр

1. Жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрен үзгәрту күчемсез мөлкәтнең бердәм дәүләт реестрындагы жир кишәрлеге яисә капиталь төзелеш объекты турындағы белешмәләргә үзгәрешләр керту юлы белән гамәлгә ашырыла.

2. Тиешле территория зonasы өчен билгеләнгән рөхсәт ителгән файдалануның төп һәм ярдәмче төрләрен куллану шартларында рөхсәт ителгән файдалану төрен үзгәрту жир кишәрлекләренең һәм капиталь төзелеш файдалану төрен үзгәрту жир кишәрлекләренең һәм капиталь төзелеш объектларының хокук ияләре тарафыннан тубәндәге ысууллар белән гамәлгә ашырыла:

Хокук иясе,тиешле территориаль зона турында белешмәләр күчемсез милекнәң бердәм дәүләт реестрында булмаган очракта,кадастры исәбен алу органына рөхсәт ителгән файдалану төрен үзгәрту турында гариза, хокук билгели торган документлар, шулай ук тиешле жир кишәрлекләген территориаль зонага керту турында муниципаль берәмлек Башкарма комитеты тарафыннан бирелгән белешмә белән кадастры исәбен алу органына мәрәжәгать итә;

хокук иясе жирле үзидарә органнарына мәгълүмат элементтәсе тәртибендә жир кишәрлеге яисә капиталь төзелеш объекты характеристикаларын үзгәрту турында белешмәләр жибәрү өчен рөхсәт ителгән файдалану төрен үзгәрту турындағы гариза белән мәрәжәгать итә.

3. Тиешле территория зonasы өчен шартлы рөхсәт ителгән башка төргә караган рөхсәт ителгән файдалану төрен үзгәрту Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы таләпләре һәм әлеге Кагыйдәләрнең 13 статьясы төзелеш нигезләмәләре нигезендә жир кишәрлекләреннән яисә капиталь төзелеш объектыннан файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт алу юлы белән гамәлгә ашырыла.

4. Шәһәр төзелеше регламентларының гамәлдә булуы кагылмый торган яисә шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган жирләрдә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның бер төрен үзгәрту турындағы караплар федераль законнар файдалануның бер төрен үзгәрту турындағы караплар федераль законнар нигезендә мондый файдалануның башка төренә кабул ителә.

5. Тиешле территория зonasы өчен билгеләнгән рөхсәт ителгән файдалануның мөмкин булган төрләре исемлегендә булмаган жир файдалануның мөмкин булган төрләре исемлегендә булмаган жир файдалануның һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануның барлык кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануның барлык башка төрләре әлеге территориая зonasы өчен рөхсәт ителмәгән булып тора һәм башка төрләре әлеге территориая зonasы өчен рөхсәт ителмәгән булып тора һәм башка төрләре әлеге территориая зonasы өчен рөхсәт ителергә мөмкин.

13 статья. Жир кишәрлекләген яисә капиталь төзелеш объектын файдалануның шартлы рөвештә рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү тәртибе

1. Жир кишәрлекен яки капиталъ төзелеш объектын шартлы рөхсәт ителгән файдалануга рөхсәт бирү белән кызыксынган физик яки юридик зат (алга таба - шартлы рөвештә рөхсәт ителгән куллану төренә рөхсәт) шартлы рөхсәт бирү турында гаризаны Комиссиягә жибәрә.

2. Куллануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү турында карап проекты Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында һәм әлеге билгеләнгән 18 статьясы нигезләмәләрендә билгеләнгән тәртиптә уткәрелә торган жәмәгать фикер алышуларда яисә гавами тыңлауларда каралырга тиеш.

3. Куллануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү турында карап проекты буенча ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә нигезендә Комиссия, кабул ителгән каарарның сәбәпләрен күрсәтеп, мондый рөхсәтне файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төренә яисә мондый рөхсәтне бирүдән баш тарту турында тәкъдимнәр әзерли һәм аларны муниципаль берәмлекнән Башкарма комитеты житәкчесенә жибәрә.

4. Әлеге статьяның 3 өлешендә күрсәтелгән тәкъдимнәр нигезендә муниципаль берәмлек башкарма комитеты житәкчесе мондый тәкъдимнәр кергән көннән алып өч көн эчендә файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү яисә мондый рөхсәтне бирүдән баш тарту турында карап кабул итә.

Күрсәтелгән карап муниципаль хокукый актларны, башка рәсми мәгълүматны рәсми бастырып чыгару өчен билгеләнгән тәртиптә бастырып чыгарылырга һәм муниципаль берәмлекнән «Интернет» чөлтәрендәге рәсми сайтында урнаштырылырга тиеш.

5. Жирле үзидарә органына Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 55.32 статьясындагы 2 өлешендә күрсәтелгән дәүләт хакимияте башкарма органыннан, вазыйфаи заттан, дәүләт учреждениесеннән яисә жирле үзидарә органыннан үз белдекләре белән төзелгән төзелешне ачыклау турында хәбәрнамәләр кергән көннән алып, мондый корылма урнашкан жир кишәрлекенә карата яки мондый корылманы сүткәнчегә кадәр яисә билгеләнгән таләпләргә туры китерү өчен шартлы рөвештә рөхсәт ителгән рөхсәтнамә бирү рөхсәт ителми, әлеге хәбәрнамәне жирле үзидарә органы тарафыннан карау нәтижәләре буенча дәүләт хакимиятенең башкарма органына, вазифаи затка, дәүләт учреждениесенә яисә жирле үзидарә органына, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 55.32 статьясындагы 2 өлешендә күрсәтелгән үз белдеге белән төзелгән билгеләр каралмый яисә судның үз белдеге белән корылган корылманы суту яки аны билгеләнгән таләпләргә туры китерү турындагы дәгъва таләпләрен канәгатләндерүдән баш тарту турындагы каары законлы көченә керү очракларыннан тыш.

6. Физик яисә юридик зат шартлы рөхсәт ителгән файдалану төренә рөхсәт бирү яисә мондый рөхсәт бирүдән баш тарту турында кааррга суд тәртибенә шикаять бирергә хокуклы.

14 статья. Капиталь төзелеш объектларын төзүгө, реконструкцияләүгө рөхсәт ителгән төзелешнең чик параметрларыннан читкә тайпылууга рөхсәт бирү тәртибе

1. Үлчәмнәре шәһәр төзелеше регламентында билгеләнгән жир кишәрлекләреннән кечерәк яисә конфигурациясе, инженер-геологик яисә башка характеристикалары төзелеш алып бару өчен уңайсыз булган жир кишәрлекләре ияләре капиталъ төзелеш объектларын төзу, реконструкцияләүнен рөхсәт ителгән чик параметрларыннан читкә тайпылууга рөхсәт алу өчен мөрәжәгать итәргә хокуклы.

Өгөр тайпилыш рөхсөт ителгэн төзелеш объектларының бер яки берничө чик параметрларын бер тапкыр үзгэртү, конкрет территория зонасы өчен шэһөр төзелеше регламенты тарафыннан билгелөнгөн капиталь төзелеш объектларын реконструкциялғау максатларында ун проценттан да ким булмаган күләмдә кирек булса, жири кишәрлекләрене ия булучылар рөхсөт ителгэн төзелеш, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнен чик параметрларыннан тайпилуга рөхсөт сорап мөрәжәгать итәргә хокуклы.

2. Рөхсөт итэлгэн төзөлешнен, капиталь төзөлеш объектларын реконструкциялүүнөн иң чик параметрларыннан читлөшүү, техник регламентлар, норматив техник документлар таләплөрөн үтгөндө, аерым жир кишәрлеге өчен рөхсэт итэлэ.

3. Рөхсөт ителгэн төзөлешнен, капиталь төзөлөш объектларын реконструкциялүнен чик параметрларыннан тайпилуга рөхсөт алууда кызыксынган зат Комиссиягэ мондый рөхсөт бирү турьнда гариза жибэрэ.

4. Рөхсөт ителгөн төзелешнен, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрларыннан тайпилуга рөхсөт бирү түрүнде карап проекты мондый рөхсөт бирү түрүнде гариза көргөн көннөн алып унбиш эш әлеге бүлекнөң 19 статьясы нигезләмәләрендә, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында һәм көннөн эчендә әзерләнә һәм Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 40 статьясындагы 1 өлешендә курсателгән очрактан тыш, жәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлаулада каралырга тиеш.

5. Рөхсәт ителгән тәзелешнен, капиталъ тәзелеш бөлекшларын реконструкцияләүнең ин чик параметрларыннан тайпилуга рөхсәт бирү турында карар проекты буенча жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә нигезендә Комиссия мондый фикер алышулар яисә тыңлаулар тәмамланган көннән алып унбиш эш көнө эчендә рөхсәт бирү турында яисә рөхсәтне бирудән баш тарту турында карар әзерли һәм кабул ителгән карарның сәбәплләрен курсатеп, аларны муниципаль берәмлек Башкарма комитеты житәкчесенә жиберә.

6. Әлеге статьяның 5-өлешендә курсателгән тәкъдимнәр нигезендә жирлек башкарма комитеты житәкчесе мондый тәкъдимнәр кергән көннән жиде көн эчендә рәхсәт ителгән төзелешнән, капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләүнен ин чик параметларыннан тайпилуга рәхсәт биру яисә мондый рәхсәт бирудән баш тарту түрүнда караубал итә.

7. Рөхсәттөзөлгөн корылма ачыклану түрүнде Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 55.32 статьясындагы 2 өлешендә күрсәтелгән дәүләт хакимияте башкарма органыннан, вазифаи заттан, дәүләт учреждениесеннән яисә жирле үзидарә органыннан хәбәр көргөннән соң, мондый төзелеш үрнашкан жир кишәрлегенә карата төзелеш, капиталь төзелеш объектларын реконструкциянең рөхсәт ителгән чик параметрларыннан тайпилуга аны сүткөнче яки билгеләнгән таләпләргә туры китергәнче рөхсәт бирелми, жирле үзидарә органы тарафыннан элеге хәбәрнамәне карау нәтижәләре буенча элеге хәбәрнамә алардан көргән Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 55.32 статьясындагы 2 өлешендә күрсәтелгән дәүләт хакимияте башкарма органына, вазифаи зат, дәүләт учреждениесенә яисә жирле үзидарә органына үз белдеге белән тәзелү билгеләре булмау яисә судның үз белдеге белән төзелгән корылманы сүтү яни билгеләнгән таләпләргә туры китерү түрүндагы дәгъва

таләпләрен канәгатьләндерүдән баш тарту түрүндагы карапы законлы көченә керүе түрүнда хәбәр жибәрелү очракларыннан тыш.

8. Физик яисә юридик зат рәхсәт ителгән тәзелешнен, капиталь тәзелеш объектларын реконструкцияләүнен чик параметрларыннан тайпылууга рәхсәт бирү яисә мондый рәхсәт бирудән баш тартуга түрүндагы карапга суд тәртибендә ризасызылық белдерергә хокуклы.

9. Әгәр мондый тайпылыш аэродром янындагы территориядә билгеләнгән күчемсез милек объектларыннан файдалануның чикләүләренә туры килмәсә, рәхсәт ителгән тәзелешнен, капиталь тәзелеш объектларын реконструкцияләүнен чик параметрларыннан тайпылууга рәхсәт бирү рәхсәт ителми.

IV БҮЛЕК. Территорияне планлаштыру документларын әзерләү түрүнда нигезләмәләр

15 статья. Төп нигезләмәләр

1. Территорияне планлаштыру документларын әзерләү территориияләрне тотрыклы үстерүне тәэммин итү, шул исәптән планлаштыру структурасы (кварталлар, микрорайоннар, башка элементлар) элементларын бүлү, жир кишәрлекләре чикләрен билгеләү, капиталь тәзелеш объектларын планлаштырып урнаштыру зоналары чикләрен билгеләү максатларында гамәлгә ашырыла.

2. Территорияне планлаштыру документларын әзерләү территориияне комплекслы үстерүне гамәлгә ашыру күздә тотыла торган территорииянең территорииядән файдалану һәм территория зоналарын тәзу кагыйдәләре һәм (яисә) муниципаль районнарны территориаль планлаштыру схемалары белән билгеләнгән территориияләрне планлаштыру структурасының бер яисә берничә чиктәш элементына карата гамәлгә ашырыла.

3. Территорияне планлаштыру документларын әзерләү территориаль планлаштыру документлары, жирдән файдалану һәм тәзелеш кагыйдәләре (линия объектларын урнаштыруны күздә тоткан территориияне планлаштыру документларын әзерләүдән тыш); коммуналь инфраструктура системаларын, транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү программалары, социаль инфраструктуралы комплекслы үстерү программалары, социаль инфраструктуралы комплекслы үстерү программалары, шәһәр тәзелешен проеклау нормативлары, техник регламентлар, кагыйдәләр жыелмасы таләпләре нигезендә гамәлгә ашырыла; инженерлых әзләнүләре материалларын һәм нәтижәләрен, Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектларының (тарих һәм мәдәният ядкарләренен) бердәм дәүләт реестрына кертелгән мәдәни мирас объектлары территориияләре чикләрен, ачыкланган мәдәни мирас объектлары территориияләре чикләрен, территориияләрдән файдалануның максус шартлары булган зоналар чикләрен исәпкә алып, Россия Федерациясе Шәһәр тәзелеше кодексының 45 статьясындагы 2 елешенде башкасы каралмаган булса.

4. Территорияне планлаштыру документлары төрлөренә тубәндәгеләр керә:

территорияне планлаштыру проекты;

территорияне ызанлау проекты.

5. Территорияне планлаштыру проектын әзерләү тубәндәгегә максатларда гамәлгә ашырыла:

планировка структурасы элементларын аерып чыгару;

томуми файдаланудагы территориияләр чикләрен билгеләү (кызыл линияләр билгеләү юлы белән);

капиталь төзелеш объектларын планлаштырып урнаштыру зоналары чикләрен билгеләү;

территорияне планлаштырып үстерүнен характеристикаларын һәм чиратын билгеләү.

6. Территорияне ызанлау проектын әзерләү түбәндәге максатларда гамәлгә ашырыла:

төзелә торган һәм үзгәртелә торган жир кишәрлекләренең чикләре урынын билгеләү;

капиталь төзелешнең яңа объектларын урнаштыру планлаштырылмаган территорияләр өчен қызыл линияләрне билгеләү, үзгәртү, юкка чыгару, мондый билгеләмәләр, үзгәртү, гамәлдән чыгару бары тик гомуми файдаланудагы территория чикләрен үзгәртүгә генә китерә дигән шарт белән, шулай ук аңа карата территорияне комплекслы үстерү күздә тотылмый торган территория чикләрендә урнашкан жир кишәрлеге барлыкка килүә һәм (яки) үзгәргүгә бәйле рәвештә қызыл линияләрне билгеләү, үзгәртү, юкка чыгару өчен.

Территорияне ызанлау проектын әзерләгендә төзелә торган һәм (яисә) үзгәртелә торган жир кишәрлекләренең чикләре урынын билгеләү эшчәнлекнең конкрет төрләре өчен шәһәр төзелеше регламентлары һәм жир кишәрлекләрен бүләп бири нормалары, федераль законнарда һәм Россия Федерациясе субъектлары законнарында, техник регламентларда, кагыйдәләр жыентыгында билгеләнгән барлыкка килә торган һәм (яисә) үзгәртелә торган жир кишәрлекләренә башка таләпләр нигезендә гамәлгә ашырыла.

7. Территорияне планлаштыруның расланган проектлары һәм ызанлау проектлары нигезендә жирле үзидаре органнары әлеге Кагыйдәләргә территория зоналарының чикләрен төгәлләштерү һәм капиталь төзелеш объектларын рәхсәт ителгән төзүнең һәм реконструкцияләүнең иң чик параметрларында билгеләнгән үзгәрешләр көртергә хокуклы.

8. Территорияне планлаштыру документларына гомуми таләпләр, эчтәлеге, әзерләү һәм раслау тәртибе Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы, «Татарстан Республикасында шәһәр төзелеше эшчәнлек турында» 2010 елның 25 декабрендәге 98-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, башка норматив хокукый актлар белән билгеләнә.

V БҮЛЕК. Жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар уздыру турында нигезләмәләр

16 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар оештыру һәм уздыру буенча гомуми нигезләмәләр

1. Жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар жир кишәрлекләре һәм капиталь төзелеш объектларының хокук ияләренең тормыш, хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен үңай шартларга үтәү максатыннан үткәрелә.

2. Жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, муниципаль берәмлек уставы, әлеге Кагыйдәләр, башка норматив хокукый актлар нигезендә уздырыла.

3. Жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча жәмәгать фикер алышуларына яисә гавами тыңлауларга түбәндәгеләр чыгарыла:

жирдән файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләре проекты, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр көртү проектлары;

Россия Федерациисе Шәһәр төзелеше кодексында каралган очраклардан тыш территорияне планлаштыру проектлары һәм территорияне ызынлау проектлары;

жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрлөренә рөхсәтләр бирү турындагы каарлар;

рөхсәт ителгән төзелешнен, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнен чик параметрларыннан тайпилуга рөхсәт бирү турындагы каарлар проектлары.

4. Жәмәгать фикер алышуларын яисә гавами тыңлаулярны оештыру һәм уткәру тәртибе «Яңа Қырлай авыл жирлеге» муниципаль берәмлеке халкына жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар башлану турында хәбәр итүне, тиешле проект белән танышуны, муниципаль берәмлек халкының ижтимагый фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларында катнашуны тәэммин итә торган башка ҹараларны, кабул ителгән каарларның нигезле булуын да кертеп, жәмәгать фикер алышуларын яисә гавами тыңлаулар нәтижәләрен бастырып чыгаруны (халықка житкерүне) күздә тотарга тиеш.

5. Жәмәгать фикер алышуларын оештыру һәм уткәрунен тәртибе һәм башка үзенчәлекләре, гавами тыңлаулар Россия Федерациисе Шәһәр төзелеше кодексының 5.1 статьясы нигезләмәләре белән билгеләнгән.

17 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре проекты, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр керту проектлары буенча жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар уздыру үзенчәлекләре

1. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре яисә аларга үзгәрешләр керту проектлары буенча жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар муниципаль берәмлек башлыгы каары нигезендә Кагыйдәләр проектын әзерләү комиссиясе тарафыннан уздырыла.

2. Кагыйдәләр проекты буенча ижтимагый фикер алышуларның яисә гавами тыңлауларның дәвамлылығы мондый проект басылып чыккан көннән алыш кименәдә ике һәм дүрт айдан артмаган вакытны тәшкил итә.

3. Кагыйдәләргә билгеле территория зонасы өчен билгеләнгән шәһәр төзелеше регламентына үзгәрешләр керту өлешендә үзгәрешләр әзерләнгән очракта, Кагыйдәләргә үзгәрешләр керту буенча жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар шәһәр төзелеше регламенты билгеләнгән территория зонасы чикләрендә уздырыла. Бу очракларда жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар уздыру срокы бер айдан артык була алмый.

4. Кагыйдәләр аэродром яны территорияләрендә билгеләнгән күчемсез милек объектларыннан файдалануны чикләүгә туры кителрелгән очракта, шулай ук 20 статьяның 2 өлешендәге г-е пунктларында күрсәтелгән ярашмаучанлыкларны бетерү очракларында, жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар уткәрелми.

18 статья. Жир кишәрлеген яисә капиталь төзелеш объектын файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү турында каар проекты буенча жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар

1. Жир кишәрлекеннән яисә капиталь төзелеш объектыннан файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү тәртибе Россия Федерациисе Шәһәр

төзелеше кодексы һәм әлеге бүлекнәң 13 статьясы нигезләмәләре нигезендә билгеләнә.

2. Куллануның шартлы рәхсәт ителгән төренә рәхсәт бирү турында карар проекты жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлауларда фикер алышырга тиеш. Жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлауларны оештыру һәм уткәрү Комиссия тарафыннан гамәлгә ашырыла.

3. Жир кишәрлеген яисә капиталъ төзелеш объектын файдалануның шартлыча рәхсәт ителгән тере әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынты ясарға мөмкин булган очракта, гавами тыңлаулар жир кишәрлекләренең һәм капиталъ төзелеш объектларының мондый тискәре йогынтыны куркыныч астына күйган капиталъ төзелеш объектлары хокук ияләре катнашында уздырыла.

4. Комиссия түбәндәге затларга файдалануның шартлы рәхсәт ителгән төренә рәхсәт бирү турында карар проекты буенча жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар уздыру турында хәбәрләр жибәрә:

әлеге рәхсәт соратып алына торган жир кишәрлеге белән гомуми чикләре булган жир кишәрлекләренең хокук ияләренә;

жир кишәрлеге белән гомуми чикләре булган жир кишәрлекләрендә урнашкан капиталъ төзелеш объектларының әлеге рәхсәт соратып алына торган объектларның хокук ияләренә;

әлеге рәхсәт соратып алына торган капиталъ төзелеш объектының бер өлеше булган биналарның хокук ияләренә.

Күрсәтелгән хәбәрләр кызықсынган затның шартлы рәвештә рәхсәт бирү турында гаризасы алынган көннән соң жиде эш көненнән дә соңға калмычча жибәрелә.

5. Муниципаль берәмлек халкына жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә басылып чыккан көнгә кадәр аларны уздыру турында хәбәр иткән көннән алып муниципаль берәмлек уставы һәм (яисә) муниципаль берәмлек вәкиллекле органының норматив хокукий актлары белән билгеләнә һәм бер айдан артык була алмый.

6. Куллануның шартлы рәхсәт ителгән төренә рәхсәт бирү турында карар проекты буенча иҗтимагый фикер алышуларны яисә гавами тыңлауларны оештыруга һәм уздыруга бәйле чыгымнар мондый рәхсәтне бирү белән кызықсынучы физик яисә юридик затка йөкләнә.

7. Капиталь төзелеш объектының жир участогыннан яисә объектыннан шартлы рәвештә рәхсәт ителгән файдалану төре жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә ижтимагый фикер алышулардан яки юридик зат инициативасы буенча шартлы рәвештә рәхсәт ителгән файдалану төренә рәхсәт бирү белән кызықсынучы физик яки юридик зат инициативасы буенча гавами тыңлаулар үткәргәннән соң үзгәрешләр керту өчен билгеләнгән шәһәр төзелеше регламентына кертелгән очракта, мондый затка шартлы рәвештә рәхсәт ителгән куллану төренә рәхсәт бирү түрүндагы карар жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар үткәрмичә генә кабул ителә.

19 статья. Рәхсәт ителгән төзелеш, капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләүнең ин чик параметрларыннан тайпылууга рәхсәт бирү мәсьәләсе буенча жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар

1. Рәхсәт ителгән төзелешнәң, капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрларыннан тайпылууга рәхсәт бирү тәртибе Россия Федәрациясе Шәһәр төзелеше кодексы һәм әлеге бүлекнәң 14 статьясы нигезләмәләре нигезендә билгеләнә.

2. Рөхсәт ителгән тәзелешнең, капиталъ тәзелеш объектларын реконструкцияләүгә чик параметрларыннан тайпилуга рөхсәт бирү түрүндагы карар проекты жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлауларда каралырга тиеш. Жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлауларны оештыру һәм уткәру Комиссия тарафыннан гамәлгә ашырыла.

3. Рөхсәт ителгән тәзелеш, капиталъ тәзелеш объектларын реконструкцияләүненең чик параметрларыннан тайпилуга рөхсәт бирү түрүндагы карар проекты буенча жәмәгать фикер алышуларын яки гавами тыңлаулар оештыру һәм уткәру белән бәйле чыгымнарны мондый рөхсәтне бирү белән кызықсынган физик яки юридик зат түли.

VI БҮЛЕК. Жирдән файдалану һәм тәзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр керту түрүнда нигезләмәләр

20 статья. Жирдән файдалану һәм тәзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр керту тәртибе

1. Әлеге Кагыйдәләргә үзгәрешләр керту Россия Федерациясе Шәһәр тәзелеше кодексының 31 - 33 статьяларында каралган тәртиптә һәм нигезләрдә гамәлгә ашырыла.

2. Кагыйдәләргә үзгәрешләр керту мәсьәләсен карау өчен тубәндәгеләр нигез була:

а) жирлекнең генераль планының Кагыйдәләргә һәм (яисә) әлеге генераль планга һәм (яисә) территориаль планлаштыру схемасына үзгәрешләр керту нәтижәсендә барлыкка килгән муниципаль районны территориаль планлаштыру схемасына туры килмәве;

б) Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан вәкаләт бирелгән федераль башкарма хакимият органдарынан Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән срокларда утәү өчен, Кагыйдәләрдә кертелгән, аэрородром яны территориясендә урнаштырылган күчемсез милек объектларыннан файдалануны чикләүне бозуларны бетерү түрүнда курсәтмәләр керү;

в) территория зоналарының чикләрен үзгәртү, шәһәр тәзелеше регламентларын үзгәртү түрүнда тәкъдимнәр керү;

г) Күчемсез мәлкәтнең бердәм дәүләт реестрында курсәтегендә зоналар, территорияләр чикләренең урнашу урыны тасвирламасына карый торган территорияләрдән, мәдәни мирас объектлары территорияләреннән файдалануның маҳсус шартлары булган зоналар чикләренең урнашу урыны түрүнда белешмәләрнең шәһәр тәзелешен зоналаштыру картасында чагылдырылган туры килмәве;

д) территорияләрдән, федераль, региональ һәм жирле әһәмияттәге истәлекле урыннар территорияләреннән файдалануның маҳсус шартлары булган зоналар чикләрендә тулысынча яисә өлеишчә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ тәзелеш объектларыннан файдалануның күчемсез мәлкәт һәм капиталь тәзелеш объектларыннан мондый зоналар, территорияләр чикләрендә файдалануның чикләүләренә шәһәр тәзелеше регламентында билгеләнгән чикләүләрнең туры килмәве;

е) территориядән файдалануның маҳсус шартлары булган зоналарны билгеләү, үзгәртү, туктату, мәдәни мирас объекты территориясе чикләрен, федераль әһәмияттәге тарихи жирлек территориясен, региональ әһәмияттәге тарихи жирлек территориясен билгеләү, үзгәртү;

ж) территорияне комплекслы үстөрү түрүнда карар кабул итү.

3. Кагыйдәләргә үзгәрешләр керту түрүндагы тәкъдимнәр Комиссиягә жибәрелә:

Кагыйдәләр федераль әһәмияттәге капиталь төзелеш объектларының эшләвенә, урнашуна комачауларга мәмкин булган очракларда, федераль башкарма хакимият органнары тарафыннан;

Кагыйдәләр региональ әһәмияттәге капиталь төзелеш объектларының эшләвенә, урнашуна комачауларга мәмкин булган очракларда, Татарстан Республикасы башкарма хакимиите органнары тарафыннан;

Кагыйдәләр муниципаль районның жирле әһәмияттәге капиталь төзелеш объектларының эшләвенә, урнашуна комачауларга мәмкин булган очракларда, муниципаль районның жирле үзидарә органнары тарафыннан;

жирлекнән тиешле территориясендә жирдән файдалануны һәм төзелешне җайга салу тәртибен камилләштерергә кирәк булган очракларда, жирле үзидарә органнары тарафыннан;

физик яисә юридик затлар тарафыннан инициатив тәртиптә йә Кагыйдәләрне куллану нәтижәсендә жир кишәрлекләре һәм капиталь төзелеш объектлары нәтижәләрнең файдаланылмаса, аларның хокук ияләренә зыян салынса, жир кишәрлекләрнәң һәм капиталь төзелеш объектларының хакы кими, граҗданнарның һәм аларның берләшмәләрнәң хокуклары һәм законлы мәнфәттәләре гамәлгә ашырылмаган очракларда;

Россия Федерациясе тарафыннан төзелгән һәм кабул ителгән территорияне комплекслы үстерү турында карарны гамәлгә ашыруны тәэммин үзидарә органы, Россия Федерациясе субъекты төзегән һәм территорияне комплекслы үстерү турында Россия Федерациясе субъекты кабул иткән карар үзидарә органы, Россия Федерациясе субъекты билгеләгән юридик зат) яисә (алга таба - Россия Федерациясе субъекты билгеләнгән юридик зат);

Россия Федерациясе субъекты дәүләт хакимиятенәң ин югары башкарма органы, территорияне комплекслы үстерү турында карар кабул иткән жирле органы, территорияне комплекслы үстерү турында карар кабул иткән жирле органы, Россия Федерациясе субъекты төзегән һәм территорияне комплекслы үстерү турында Россия Федерациясе субъекты кабул иткән карар комплекслы үстерү турында карарны гамәлгә ашыру территорияне комплекслы үстерү турында шартнамә төзелгән зат максатларында территорияне комплекслы үстерү турында шартнамә төзелгән зат белән гамәлгә ашыруны тәэммин итүче юридик зат тарафыннан.

Аэродром яны территориясендә билгеләнгән күчмәсез милек объектларыннан файдалануның чикләүләрнә туры китерүне күздә тоткан Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү проекты Комиссия тарафыннан каралмый.

4. Кагыйдәләр Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 31 статьясындагы 3.1 өлеше нигезендә жирлек территориясендә федераль әһәмияттәге объектларны, региональ әһәмияттәге объектларны, муниципаль районның жирле әһәмияттәге объектларын (линия объектларынан тыш) территориаль планлаштыру документларында каралган документларны урнаштыру мәмкинлеге тәэммин итлемәгән очракта, вәкаләтле федераль башкарма хакимият органы, Татарстан Республикасы башкарма хакимиятенәң башкарма хакимият органы, муниципаль районның вәкаләтле жирле үзидарә органы «Яңа вәкаләтле органы, муниципаль районның вәкаләтле жирле үзидарә органы «Яңа Кырлай авыл жирләгә» муниципаль берәмлеге башлыгына күрсәтелгән объектларны урнаштыруны тәэммин итү максатларында Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү турында таләп жибәрә.

Бу очракта «Яңа Кырлай авыл жирләгә» муниципаль берәмлеге башлыгы Кагыйдәләргә шундый таләп алынган көннән алып утыз көн эчендә үзгәрешләр кертүне тәэммин итә.

5. Расланган Кагыйдәләр жир кишәрлекләрен һәм (яки) аларда урнашкан капиталь төзелеш объектларын файдалану чикләүләрнә каршы килүче һәм шәһәр яны территориясендә билгеләнгән икътисади һәм башка төр эшчәнлекне

гамәлгә ашыру өлешендә чикләрендә тулысынча яисә өлешчә урнашкан аэрордом яны территориясендә кулланылмыр.

«Яңа Кырлай авыл жирлелеге» муниципаль берәмлеке башлыгы, Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан вәкаләт бирелгән башкарма хакимият органыннан алынганнан соң, Кагыйдәләргә үзгәрешләр керту турында карар кабул итәргә тиеш. Әлеге күрсәтмәгә муниципаль берәмлек башлыгы суд тәртибендә шикаять бирергә мөмкин.

«Яңа Кырлай авыл жирлелеге» муниципаль берәмлеке башлыгы Кагыйдәләргә аэрордом яны территорияләрендә билгеләнгән күчемсез милек объектларыннан файдалануны чикләүгә китерү өлешендә үзгәрешләр кертуңе алты айдан да артмаган срокта тәэмминитә.

6. Әлеге статьяның 2 өлешендә каралган очракларда, территорияләрне, мәдәни мирас объектлары территорияләре чикләрен билгеләүгә, федераль әһәмияткә ия тарихи жирлекләр территорияләре, тәбәк әһәмиятендәге тарихи жирлекләр территорияләре чикләрен раслауга вәкаләтле дәүләт хакимиите башкарма органы яисә жирле үзидарә органы «Яңа Кырлай авыл жирлелеге» муниципаль берәмлеке башлыгына мәдәни мирас объектлары территорияләре, федераль әһәмияттәге тарихи жирлекләр территорияләре, тәбәк әһәмиятендәге тарихи жирлекләр территорияләре чикләрен аерым шартлар белән файдалану зоналары чикләрен билгеләү, мондый зоналар, территорияләр чикләрендә жир кишәрлекләрен һәм капиталь тәзелеш объектларын куллануны чикләүне билгеләү өлешендә үзгәрешләр керту турында таләп җибәрә.

Әлеге очракта, шулай ук территориядән файдалануның махсус шартлары булган зонаның эшчәнлеген билгеләү, үзгәрту яисә туктату турында, мәдәни мирас объекты территориясе чикләре турында яисә әлеге статьяның 2 өлешендәге г -е пунктларында каралган нигезләр ачыклану көненнән «Яңа Кырлай авыл жирлелеге» муниципаль берәмлеке башлыгы Кагыйдәгә үзгәрешләр керту өчен проект өзөрләү турында карар кабул итәргә тиеш.

Мәдәни мирас объектлары территорияләре, федераль әһәмияттәге тарихи жирлекләр территорияләре, тарихи жирлекләр территорияләре чикләрен билгеләү, мондый зоналар, территорияләр чикләрендә жир кишәрлекләрен һәм капиталь тәзелеш объектларын куллануны чикләүләрне билгеләү өлешендә үзгәрешләр керту вакыты территорияләрне, мәдәни мирас объектлары территорияләре чикләрен билгеләүгә, федераль әһәмияттәге тарихи жирлекләр территорияләре чикләрен, тәбәк әһәмиятендәге тарихи жирлекләрне чикләрен раслауга, территорияне файдалануның аерым шартлары булган зонаны билгеләү, үзгәрту яки гамәлдән чыгару турында белешмәләрнең хокукларын теркәү органыннан алышуына, мәдәни мирас объекты территориясе чикләре турында белешмәләр алуға вәкаләтле дәүләт хакимиятенең башкарма органы яисә жирле үзидарә органыннан кагыйдәләргә үзгәрешләр керту турындагы таләпләр кергән яисә әлеге статьяның 2 өлешендәге г -е пунктларында каралган Кагыйдәләргә үзгәрешләр керту өчен нигезләрне ачыклау көненнән алты айдан артмаска тиеш.

7. Әлеге статьяның 4 һәм 5 өлешләрендә каралган очракларда, шулай ук әлеге статьяның 2 өлешендәге г -е пунктларында күрсәтелгән ярашмаучанлыklарны бетерү өчен жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар уздыру таләп итлеми.

8. Комиссия, Кагыйдәләргә үзгәрешләр керту өлешендә аларны аэрордом яны территорияләрендә билгеләнгән күчемсез милек объектларыннан файдалануның чикләүләрене туры китерү өлешендә үзгәрешләр керту очракларыннан һәм әлеге статьяның 2 өлешендә күрсәтелгән ярашмаучанлыklарны бетерү очракларыннан тыш, Кагыйдәгә үзгәреш керту турында тәкъдим кертелгән көннән алып егерме биш көн эчендә бәяләмә өзөрли,

анда Кагыйдәләргә үзгәрешләр керту турында яисә кире кагу сәбәпләрен күрсәтеп, бу тәкъдимне кире кагу турында бәяләмәне муниципаль берәмлекнәң Башкарма комитеты житәкчесенә жибәрә.

9. Комиссия бәяләмәсендәге рекомендацияләрне исәпкә алып, муниципаль берәмлек Башкарма комитеты житәкчесе утыз көн эчендә Кагыйдәләргә үзгәрешләр керту проектын әзерләү турында яисә, кире кагу сәбәпләрен күрсәтеп, Кагыйдәләргә үзгәрешләр керту турында тәкъдимне кире кагу хакында карап кабул итә һәм мәрәжәтать итүчеләргә әлеге каарның күчермәсен жибәрә.

10. Кагыйдәләргә үзгәрешләр керту проектын әзерләү турындағы карап күрсәтелгән проектны әзерләү эшләрен уздыру тәртибен һәм срокларын, проектны эшләүне оештыруга кагылышлы башка нигезләмәләрне үз эченә алырга тиеш.

11. Муниципаль берәмлекнәң башкарма комитеты Кагыйдәләргә үзгәрешләр керту проектын әзерләү турында карап кабул итү датасыннан ун көн эчендә мондый каарны кабул итү турындағы хәбәрне билгеләнгән тәртиптә бастырып чыгаруны (халыкка житкерүне) тәэммин итә. Хәбәрдә түбәндәгеләр күрсәтәлә:

Кагыйдәләргә үзгәрешләр керту проектын әзерләү эшләрен уздыру тәртибе һәм сроклары;

кызыксынган затларның тәкъдимнәрен Комиссиягә жибәрү тәртибе;
эшләрне оештыруның башка мәсьәләләре.

Кагыйдәләр аэрордом яны территориясендә билгеләнгән күчемсез милек объектларыннан файдалануны чикләүгә туры килгән очракта, шулай ук әлеге статьяның 2 өлешендә күрсәтелгән г - е пунктларында күрсәтелгән ярашмаучанлыкларны бетерү буенча Кагыйдәләргә үзгәрешләр керту проектын әзерләү турында карап кабул итү турындағы хәбәрне бастырып чыгару (халыкка житкерү) таләп итлеми.

12. Муниципаль берәмлекнәң Башкарма комитеты Кагыйдәләргә үзгәрешләр керту проектын әзерләгәннән соң Комиссия тәкъдим иткән проектның техник регламентлар таләпләренә, территориаль планлаштыру документларына туры килүен тикшерә.

13. Күрсәтелгән тикшеру нәтижәләре буенча муниципаль берәмлекнәң Башкарма комитеты житәкчесе Кагыйдәләргә үзгәрешләр керту проектының әлеге статьяның 10 өлешендә күрсәтелгән таләпләргә һәм документларга туры килмәве ачыкланган очракта, эшләп бетерү ечен Комиссиягә кире жибәрә.

14. Муниципаль берәмлек башлыгы, Кагыйдәләргә үзгәрешләр керту проектын алгандан соң, проектны алган көннән соң ун көннән дә соңга калмыйча җәмәгать фикер алышуларын яисә гавами тыңлауларуздыру турында карап кабул итә.

15. Кагыйдәләргә үзгәрешләр керту проекты буенча жәмәгать фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында, әлеге Кагыйдәләрнәң 17 статьясы нигезләмәләре нигезендә башка норматив хокукий актларда билгеләнгән тәртиптә уздырыла.

16. Чикләрендә тулысынча яисә өлешчә аэрордом яны территориясе урнашкан муниципаль берәмлек территориясенә карата әзерләнгән Кагыйдәләргә үзгәрешләр керту проекты, мондый проект буенча ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар уздыру турында карап кабул итегендә көннән соң ун көннән дә соңга калмыйча, Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан вәкаләтләр бирелгән башкарма хакимият органына жибәрелергә тиеш.

Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан вәкаләтле федераль башкарма хакимият органы, Кагыйдәләргә үзгәрешләр керту проекты аэрордом яны территориясендә билгеләнгән күчемсез милек объектларыннан файдалану

Чикләуләренә каршы килсә, курсәтелгән проект кергән көннән соң ун көннән дә соңга калмыйча, муниципаль берәмлекнең жирле үзидарә органына аэрордrom яны территориясенде билгеләнгән күчемсез милек объектларыннан файдалану кагыйдәләренә үзгәрешләр керту проектын шәһәр яны территориясенде билгеләнгән чикләргә туры китерү турында курсәтмә жибәрә. Элеге курсәтмәгә муниципаль берәмлекнең жирле үзидарә органы тарафыннан суд тәртибенә шикаять бирелергә мәмкин.

17. Кагыйдәләргә үзгәрешләр керту жирле үзидарә органнарының норматив хокукий актларын рәсми бастырып чыгару (халыкка житкерү) өчен билгеләнгән тәртиптә бастырып чыгарылырга həm «Интернет» чөлтәрендә муниципаль берәмлекнең рәсми сайтында урнаштырылырга тиеш.

18. Кагыйдәләргә үзгәрешләр керту территориаль планлаштыруның федераль дәүләт мәгълүмат системасында Кагыйдәләргә үзгәрешләр керту проектын раслаган көннән алып ун көннән дә соңга калмыйча урнаштырылырга тиеш.

19. Россия Федерациисенең həava кодексы нигезендә, билгеләнгән аэрордrom яны территориясе муниципаль берәмлек чикләрендә тулысынча яисә органы территориаль планлаштыруның федераль дәүләт мәгълүмат системасында Кагыйдәләргә расланган үзгәрешләр урнаштырылган көннән алып биш көннән дә соңга калмыйча, курсәтелгән үзгәрешләрне территориаль планлаштыруның федераль дәүләт мәгълүмат системасында урнаштыру турында электрон рәвештә həm (яисә) почта аша Россия Федерациисе Хөкүмәте тарафыннан вәкаләт бирелгән башкарма хакимиятнең федераль органына территориаль планлаштыруның федераль дәүләт мәгълүмат системасында урнаштыру турында хәбәр итә.

20. Физик həm юридик затлар Кагыйдәләргә үзгәрешләрне раслау турындагы карага суд тәртибенә ризасызылыш белдерергә хокуклы.

VII БҮЛЕК. Жирдән файдалануның həm төзелешнең башка мәсьәләләрен жайга салу турында нигезләмәләр

21 статья. Территория зоналары чикләре турында мәгълүматны Күчемсез мәлкәтнең бердәм дәүләт реестрына керту

1. Территория зоналары чикләре турында мәгълүматлар керту кагыйдәләре Күчемсез мәлкәтнең бердәм дәүләт реестрына “Күчемсез милекне дәүләт теркөвенә алу турында” 2015 елның 13 июлендәге 218-ФЗ номерлы Федераль законның 34 статьясы нигезләмәләре белән билгеләнә (03.08.2018 ел редакциясендә).

2. Чикләре Күчемсез мәлкәтнең бердәм дәүләт реестрында булган жир кишәрлекләре, торак пунктлар яисә муниципаль берәмлекләрнең чикләре урынын билгеләүдә хatalарны исәпкә алып, билгеләнгән территория зоналары әлеге Кагыйдәләр белән билгеләнә.

Бердәм дәүләт күчемсез мәлкәт реестрында белешмәләре булмаган торак пунктлар чикләренә карата аларның чикләрен билгеләүдәге хatalар исәпкә алынмый.

3. Чикләре жир кишәрлекләре, торак пунктлар яисә Бердәм дәүләт күчемсез мәлкәт реестрында булган муниципаль берәмлекләр чикләренең урнашу урынын билгеләүдә хatalарны исәпкә алып, билгеләнгән территориаль зоналар әлеге булеккә күшымтада чагылдырылды.

4. Әлеге бүлеккә күшымта материалларына, Қагыйдәләргә үзгәрешләр керту процедурасын гамәлгә ашырмыйча, жири төзелеше эшләрен уздырган саен төзәтмәләр кертелергә мөмкин.

II ӨЛЕШ. ШӘНӘР ТӘЗЕЛЕШЕН ЗОНАЛАШТЫРУ КАРТАСЫ

VIII БҮЛЕК. «Яңа Қырлай авыл жырлөгө» муниципаль берәмлеге территориясендә шәһәр тәзелешен зоналаштыру карталары

22 статья. Шәһәр тәзелешен зоналаштыру картасы. Территория зоналары

1. Шәһәр тәзелешен зоналаштыруның күрсәтелгән картасы әлеге Кагыйдәләрнең аерылғысыз өлеши булып тора (1нче күшымтә).

2. Күрсәтелгән картада территория зоналарының чикләре һәм аларның кодлы тамгалары сурәтләнгән. Территория зоналарының чикләре әлеге Кагыйдәләрнең 9 статьясы нигезләмәләре нигезендә билгеләнгән.

3. «Яңа Қырлай авыл жырлөгө» муниципаль берәмлеге территориясендә тәкъдим ителгән һәм шәһәр тәзелешен зоналаштыру картасында күрсәтелгән территория зоналары составына түбәндәгеләр көрө:

шәһәр тәзелеше регламенты билгеләнә торган территория зоналары;
шәһәр тәзелеше регламентларының гамәлдә булуы кагылмый торган жир кишәрлекләре булган территория зоналары;

шәһәр тәзелеше регламентлары билгеләнми торган жирләре булган территория зоналары.

Шәһәр тәзелеше регламенты билгеләнә торган территория зоналары:

ЖК1 - шәхси торак тәзелеш зонасы:

ОД1 - күпфункцияле ижтимагый-эшлекле тәзелеш зонасы;

КО - коммуналь хезмәт күрсәтү объектлары зонасы;

1 - транспорт инфраструктурасы зонасы;

И2 - инженерлык инфраструктурасы зонасы;

С2 - авыл хужалыгын тәэммин итү объектлары зонасы;

АХ2 - авыл хужалыгы житештерүе объектлары зонасы;

Р1 - табигый ландшафтлар зонасы;

СН1 - махсус билгеләнгән зона.

Шәһәр тәзелеше регламентларының гамәлдә булуы кагылмый торган жир кишәрлекләре булган территория зоналары:

юк

Шәһәр тәзелеше регламентлары билгеләнми торган жирләре булган территория зоналары:

СХ1 - авыл хужалыгы жирләре зонасы;

ЛФ - урман фонды зонасы.

4. Шәһәр тәзелешен зоналаштыру картасында мәжбүри тәртиптә чикләрендә мондый эшчәнлекне гамәлгә ашыру планлаштырылган очракта территорияне комплекслы үстерүне гамәлгә ашыру күздә тотыла торган территорияләр билгеләнә. Мондый территорияләрнән чикләре бер яки берничә территория зонасы чикләрендә билгеләнә һәм аерым картада күрсәтелә ала. Мондый территорияләргә карата территорияне комплекслы үстерү турында бер яисә берничә шартнамә тәзелә.

Территорияне комплекслы һәм тотрыкли үстерү эшчәнлеген гамәлгә ашыру күздә тотыла торган территорияләр чикләре жирле үзидарәнең вәкаләтле органы территорияне комплекслы үстерү турындағы каары һәм территорияне комплекслы үстерү турындағы шартнамә нигезендә әзерләнгән территорияне планлаштыру документлары нигезендә жирле үзидарәнең вәкаләтле органы һәм ачык аукционда жиңүче арасында территорияне комплекслы үстерү турында шартнамә тәзу хоқуқына ия булган яисә Россия Федерациясе Шәһәр тәзелеше

кодексы нигезендә мондый шартнамә төзү хокукуна ия башка затлар арасында төзелгөн территорияне планлаштыру документлары нигезендә билгелөнә.

Чикләрендә территорияне комплекслы үстерү күздә тотыла торган территорияләр «Яңа Кырлай авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге чикләрендә билгеләнмәгән, шуңа бәйле рәвештә өлөгө Кагыйдәләр материалларында чагылмый.

23 статья. Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы. Территориядән файдалануның максус шартлары булган зоналар чикләре

1. Шәһәр төзелешен зоналаштыруның курсәтелгән картасы өлөгө Кагыйдәләрнең аерылтысыз өлеше булып тора (2нче күшымта).

2. Курсәтелгән картада территориядән файдалануның максус шартлары булган зоналарның чикләре чагылдырылды, алар Россия Федерациясе законнары нигезендә жири кишәрлекләрнән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануга ёстәмә чикләүләр сала.

3. Характеристикалары законнарда, башка норматив хокукий актларда билгеләнгән куллану режимнарына туры килми торган территориядән файдалануның максус шартлары булган зоналар чикләрендә урнашкан жири кишәрлекләре һәм капиталь төзелеш объектлары өлөгө Кагыйдәләргә туры килми.

4. Курсәтелгән Шәһәр төзелешен зоналаштыруның курсәтелгән картасында территориядән файдалануның максус шартлары булган зоналар чикләрнән тыш мәдәни мирас объектларының, ачыкланган мәдәни мирас объектларының, мәдәни мирас объектлары билгеләренә ия объектларның урнашу урыны; тарихи жирлекләр территорияләре чикләре чагылдырыла.

24 статья. Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы. Мәдәни мирас объектлары территорияләре чикләре, тарихи жирлекләр территорияләре чикләре, мәдәни мирас объектларын саклау зоналары чикләре

1. Шәһәр төзелешен зоналаштыруның курсәтелгән картасында мәдәни мирас объектларын саклау зоналарының чикләре курсәтелә.

«Яңа Кырлай авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә мәдәни мирас объектларын сак зоналарының билгеләнгән чикләре булмау сәбәпле, өлөгө карта өзөрләнми.

III ӨЛЕШ. ШӘНӘР ТӘЗЕЛЕШЕ РЕГЛАМЕНТЛАРЫ

IX БҮЛЕК. Жир кишәрлекләренең ин чик күләмнәрен һәм рөхсәт ителгән тәзелешнең, капиталь тәзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрларын билгеләү өлешиндә Шәнәр тәзелеше регламентлары жир кишәрлекләреннән һәм капиталь тәзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану тәрләре

25 статья. Шәнәр тәзелеше регламенты билгеләнә торган территория зоналары

1. Ж1 - Шәхси торак тәзелеше зonasы

1.1. Жир кишәрлекләреннән һәм капиталь тәзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану тәрләре; жир кишәрлекләренең ин чик (минималь һәм яисә) максималь күләмнәре һәм рөхсәт ителгән тәзелешнең, капиталь тәзелеш объектларын реконструкцияләүнең ин чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән куллану тәренең коды *	Рөхсәт ителгән файдалану тәренең аталышы *	Рөхсәт ителгән тәзелешнең, капиталь тәзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрлары			
		Жир кишәрлеге нең үлчәме	катларның чик саны һәм тәзелешнең чик биеклеге	Тәзелешнең максималь проценты	жир кишәрлекләре чикләреннән минималь тайпышлар
Рөхсәт ителгән файдалануның төп тәрләре					
2.1	Шәхси торак тәзелеше ечен	минималь - 1000 кв. м; максималь - 5000 кв.м.	Төп тәзелештәге катларның ин чик саны - 3 (мансаданы да кертеп), ярдәмче корылмаларның - 1; Төп тәзелешнең ин чик биеклеге - 10 м; ярдәмче корылмаларның - 3,5 м (яксы түбәле), 4,5 м (авыш түбәле, ин зур биеклеге). Коймаларның максималь биеклеге - 2,0 м.	20 %	урам-юл челтәренә чыгучы жир кишәрлеге яклары өчен - 3 м; жир кишәрлекенең башка яклары өчен - билгеләнми. Барлықка килгән тәзелеш шартларында тайпышлыны киметү яки кызыл линия буенча биналарның, корылмаларның урнашуы рөхсәт ителә.
2.2	Шәхси ярдәмче хужалық алып бару ечен	минималь - 1000 кв. м; максималь - 5000 кв.м.	Төп тәзелештәге катларның ин чик саны - 3 (мансаданы да кертеп), ярдәмче корылмаларның -	20 %	урам-юл челтәренә чыгучы жир кишәрлеге яклары өчен - 3 м;

			1; Төп төзелешнен иң чик биеклеге - 10 м; ярдәмчә корылмаларның - 3,5 м (яссы түбәле), 4,5 м (авыш түбәле, иң зур биеклеге). Коймаларның максималь биеклеге - 2,0 м.		жир кишәрлекенең башка яклары өчен - билгеләнми. Барлыкка килгән төзелеш шартларында тайпышты киметү яки кызыл линия буенча биналарның, корылмаларның урнашыу рәхсәт ителә.
2.3	Туктатылган торак төзелеше	минималь - 1000 кв. м; максималь - 2000 кв.м.	Төп төзелештәге катларның иң чик саны - 3 (мансаданы да кертеп), ярдәмчә корылмаларның - 1; Төп төзелешнен иң чик биеклеге - 10 м; ярдәмчә корылмаларның - 3,5 м (яссы түбәле), 4,5 м (авыш түбәле, иң зур биеклеге). Коймаларның максималь биеклеге - 2,0 м.	30 %	урам-юл челтәренә чыгучы жир кишәрлекенең яклары өчен - 3 м; жир кишәрлекенең башка яклары өчен - билгеләнми. Барлыкка килгән төзелеш шартларында тайпышты киметү яки кызыл линия буенча биналарның, корылмаларның урнашыу рәхсәт ителә.
Рәхсәт ителгән файдалануның ярдәмчә төрләре					
2.7	Торак төзелешенә хезмәт курсату	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми
2.7.1	Гараж билгеләнеше ндәге объектлар	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми
12.0	Гомуми файдалануда гы жир кишәрлекләр е (территориял эр)	билгеләнми			

Рөхсөт ителгөн файдалануның шартлы рөхсөт ителгөн төрлөре

2.1.1	Азкатлы күпфатирлы торак төзелеше	минималь - 1000 кв. м.; максималь - билгеләнми	Төп төзелештәге катларның иң чик саны - 4 (мансаданы да кертеп); Төп төзелешнен иң чик биеклеге - 15 м; Койманың максималь биеклеге - 1 м.	40 %	5 м. Барлыкка килгән төзелеш шартларында тайпылышны кимету яки кызыг линия буенча биналарның, корылмаларның урнашуы рөхсөт ителә.
3.5.1	Мәктәпкәчә, башлангыч һәм урта гомуми белем бирү	билгеләнми	билгеләнми	80 %	5 м. Барлыкка килгән төзелеш шартларында тайпылышны кимету яки кызыг линия буенча биналарның, корылмаларның урнашуы рөхсөт ителә.
13.1	Бакчачылық алып бару	минималь - 1000 кв. м.; максималь - 5000 кв. м.	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми

*РФ Икътисади үсеш министрләгүүнүң 2014 елның 01 сентябрендәге 540 номерлы боерыгы белән расланган жир кишәрлекләреннән рөхсөт ителгөн файдалану төрлөре классификаторы нигезендә

1.2. Башка таләпләр:

Минималь аралар:

2 - 3 кат биеклектәге торак биналарның озын яклары арасында: кимендә 15 м;

4 катлы йортларның озын яклары арасында: 20 м дан да ким түгел;

балалар уеннары өчен мәйданчыктан алып торак биналарга кадәр - 12 м;

өлкөннәр өчен ял иту мәйданчыгыннан - 10 м;

автомобиль кую мәйданчыкларыннан - 10 м;

спорт белән шөгыйләнү өчен мәйданчыктан-10 метрдан 40 метрга кадәр;

хужалык максатлары өчен мәйданчыктан - 20 м;

калдыклар өчен контейнерлар булган мәйданчыклардан алып торак йортлар, балалар учреждениеләре кишәрлекләре чикләренә, яшелләндөрелгән мәйданчыкларга кадәр - кимендә 50 м, әмма 100 м дан артык түгел.

Автомобиль транспортын саклау урыннарыннан тыш, урамнар яғыннан ярдәмчे корылмалар урнаштыру рөхсөт ителми.

Рөхсөт ителгөн социаль, коммуналь-көнкүреш, административ һәм башка билгеләнештәге объектлар торак йортларның түбәндәге ике катларында урнашырга яки аларга килүчеләр өчен торак (ишегалды) территориясеннән аерым территорияләргә, подъездларга һәм автотранспортның вакытлыча тору өчен кунак ачык автостоянкалар ясау өчен мәйданчыкларга ия булган очракта мөмкин.

Әлеге статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентларның, норматив техник документларның, шәһәр төзелеше проектлау нормативларының һәм башка норматив документларның таләпләренә туры китереп билгеләнә.

2. ОД1 - Күпфункцияле ижтимагый-эшлекле төзелеш зонасы

2.1. Жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рәхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренең ин чик (минималь һәм (яисә) максималь құләмнәре һәм рәхсәт ителгән төзелешнен, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнен ин чик параметрлары:

Рәхсәт ителгән куллану төрөнен коды *	Рәхсәт ителгән файдалану төрөнен аталышы *	рәхсәт ителгән төзелешнен, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнен ин чик параметрлары			
		жир кишәрлекеге нең үлчәме	катларның чикле саны һәм төзелешнен чикле биеклеге	Төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлекләре чикләреннән минималь тайпылышлар
Рәхсәт ителгән файдалануның төп төрләре					
3.2	Социаль хезмәт күрсәтү	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми
3.3	Кәнкүреш хезмәте	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми
3.4.1	Амбулатор-поликлиника хезмәте күрсәтү	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми
3.5	Мәгариф һәм агарту	билгеләнми	билгеләнми	80 %	5 м. Барлыкка килгән төзелеш шартларында тайпылышны киметү яки қызығ линия буенча биналарның, корылмаларның урнашуы рәхсәт ителә.
3.6	Мәдәни үсеш	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми
3.7	Дини файдалану	билгеләнми	билгеләнми	80 %	5 м. Барлыкка килгән төзелеш шартларында тайпылышны киметү яки қызығ линия буенча биналарның, корылмаларның урнашуы рәхсәт ителә.
3.8	Ижтимагый	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми

	идарә				
3.10.1	Амбулатор ветеринария хезмәте курсату	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми
4.1	Эшлекле идарә	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми
4.4	Кибетләр	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми
4.5	Банк һәм иминиятләшт еру эшчәнлеге	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми
4.6	Жәмәгать туклануы	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми
4.7	Кунакханә хезмәте	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми
5.1	Спорт	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми
8.3	Әчке хокук тәртибен тәэммин иту	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми

Рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче тәрләре

2.7.1	Гараж билгеләнеше ндәге объектлар	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми
3.1	Коммуналь хезмәт курсату	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми
4.9	Автотранспор тка хезмәт курсату	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми
12.0	Гомуми файдалануда гы жир кишәрлекләр е (территориял әр)	билгеләнми			

Рөхсәт ителгән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре

2.1	Шәхси торак тәзелеше өчен	минималь - 1000 кв. м; максималь - 5000 кв. м.	Төп тәзелештәге катларның ин чик саны - 3 (мансаданы да кертеп), ярдәмче корылмаларныбы - 1; Төп тәзелешнең ин чик биеклеге - 10 м; ярдәмче корылмаларныбы - 3,5 м (яссы	20 %	урам-юл челтәренә чыгучы жир кишәрлекләгә яклары өчен - 3 м; жир кишәрлекенәң башка яклары өчен - билгеләнми. Барлықка килгән
-----	---------------------------------	---	---	------	--

			түбәле), 4,5 м (авыш түбәле, ин зур биеклеге). Коймаларның максималь биеклеге - 2,0 м.		төзелеш шартларында тайпылышны кимету яки кызыг линия буенча биналарның, корылмаларның урнашуы рөхсәт ителә.
2.1.1	Азкатлы күпфатирлы торак төзелеше	минималь - 1000 кв. м.; максималь - билгеләнми	Төп төзелештәге катларның ин чик саны - 4 (мансаданы да кертеп); Төп төзелешнен ин чик биеклеге - 15 м; Койманың максималь биеклеге - 1 м.	40 %	5 м. Барлыкка килгән төзелеш шартларында тайпылышны кимету яки кызыг линия буенча биналарның, корылмаларның урнашуы рөхсәт ителә.
2.2	Шәхси ярдәмчә хужалық алып бару өчен	минималь - 1000 кв. м; максималь - 5000 кв.м.	Төп төзелештәге катларның ин чик саны - 3 (мансаданы да кертеп), ярдәмчә корылмаларның - 1; Төп төзелешнен ин чик биеклеге - 10 м; ярдәмчә корылмаларның - 3,5 м (яссы түбәле), 4,5 м (авыш түбәле, ин зур биеклеге). Коймаларның максималь биеклеге - 2,0 м.	20 %	урам-юл челтәренә чыгучы жир кишәрлекеге яклары өчен - 3 м; жир кишәрлекенең башка яклары өчен - билгеләнми. Барлыкка килгән төзелеш шартларында тайпылышны кимету яки кызыг линия буенча биналарның, корылмаларның урнашуы рөхсәт ителә.
2.3	Туктатылган торак төзелеше	минималь - 1000 кв. м; максималь - 2000 кв.м.	Төп төзелештәге катларның ин чик саны - 3 (мансаданы да кертеп), ярдәмчә корылмаларның - 1; Төп төзелешнен ин чик биеклеге - 10 м; ярдәмчә корылмаларның -	30 %	урам-юл челтәренә чыгучы жир кишәрлекеге яклары өчен - 3 м; жир кишәрлекенең башка яклары өчен - билгеләнми.

			3,5 м (яссы түбәле), 4,5 м (авыш түбәле, иң зур биеклөгө). Коймаларның максималь биеклөгө - 2,0 м.		Барлыкка килгөн төзелеш шарттарында тайпылышны киметү яки кызыл линия буенча биналарның, корылмаларның урнашуы рөхсәт ителө.
4.2	Сәүдә объектлары (сәүдә үзәклөре, сәүдә-күчел ачу үзәклөре (комплекслар)	билгелөнми	билгелөнми	100 %	билгелөнми
4.3	Базарлар	билгелөнми	билгелөнми	100 %	билгелөнми
4.8	Күнел ачулар	билгелөнми	билгелөнми	100 %	билгелөнми
4.9.1	Юл бие сервисы объектлары	билгелөнми	билгелөнми	100 %	билгелөнми
6.4	Азық-төлек сәнәгате	билгелөнми	билгелөнми	80 %	билгелөнми
6.9	Складлар	билгелөнми	билгелөнми	60 %	билгелөнми

*РФ Икътисади үсеш министрлігіның 2014 елның 01 сентябрендеге 540 номерлы боерығы белән расланган жири кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалану төрлөре классификаторы нигезендә

2.2. Башка таләпләр:

Минималь аралар:

мәктәпкәчә һәм гомуми белем бирү учреждениеләре өчен кызыл линиядән төп төзелешкә кадәр - 10 м;

стационары кызыл сыйыктан төп төзелешкә кадәр булган дәвалау учреждениеләре өчен - 30 м;

2 - 3 кат биеклектәге торак биналарның озын яклары арасында: кимендә 15 м;

4 катлы йортларның озын яклары арасында: 20 м дан да ким түгел;

Стационары һәм башка ижтимагый һәм торак биналары булган дәвалау учреждениесе арасындагы ара - 50 метрдан да ким түгел.

Өлөгө статьяда жайга салынмаган курсәткечләр техник регламентларның, норматив техник документларның, шәһәр төзелеше проектлау нормативларының һәм башка норматив документларның таләпләренә туры китерап билгеләнә.

3. КО - коммуналь хезмәт күрсәтү объектлары зonasы

3.1. Жири кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре; жири кишәрлекләренең иң чик (минималь һәм

(яисә) максималь күләмнәре һәм рәхсәт ителгән төзелешнең, капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләүнең ин чик параметрлары:

Рәхсәт ителгән куллану төренең коды *	Рәхсәт ителгән файдалану төренең аталышы *	рәхсәт ителгән төзелешнең, капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрлары			
		жир кишәрлекеге нең үлчәме	катларның чикле саны һәм төзелешнең чикле биеклеге	Төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлекләре чикләреннән минималь тайпышлар
Рәхсәт ителгән файдалануның төп төрләре					
3.1	Коммуналь хезмәт күрсәтү	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми
Рәхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре					
билгеләнми					
Рәхсәт ителгән файдалануның шартлы рәхсәт ителгән төрләре					
билгеләнми					

*РФ Икътисади үсеш министрлыгының 2014 елның 01 сентябрендәге 540 номерлы боерыгы белән расланган жир кишәрлекләреннән рәхсәт ителгән файдалану төрләре классификаторы нигезендә

3.2. Өлдөгө статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентларының, норматив техник документларның, шәһәр төзелеше проекtlau нормативларының һәм башка норматив документларның таләпләренә туры китереп билгеләнә.

4. 1 - Транспорт инфраструктурасы зонасы

4.1. Жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рәхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренең ин чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре һәм рәхсәт ителгән төзелешнең, капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләүнең ин чик параметрлары:

Рәхсәт ителгән куллану төренең коды *	Рәхсәт ителгән файдалану төренең аталышы *	рәхсәт ителгән төзелешнең, капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрлары			
		жир кишәрлекеге нең үлчәме	катларның чикле саны һәм төзелешнең чикле биеклеге	Төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлекләре чикләреннән минималь тайпышлар
Рәхсәт ителгән файдалануның төп төрләре					
7.2	Автомобиль транспорты	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
7.3	Су транспорты	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
4.9	Автотранспорта хезмәт күрсәтү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми

4.9.1	Юл буе сервисы объектлары	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
Рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре					
8.3	Эчке хокук тәртибен тәэммин иту	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми
Рөхсәт ителгән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре					

*РФ Икътисади үсеш министрлыгының 2014 елның 01 сентябрендәге 540 номерлы боерыгы белән расланган жир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалану төрләре классификаторы нигезендә

4.2. Әлеге статьяда җайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентларның, норматив техник документларның, шәһәр төзелеше проектлау нормативларының һәм башка норматив документларның таләпләренә туры китереп билгеләнә.

5. И2 - Инженерлык инфраструктурасы зонасы

5.1. Жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренең иң чик (минималь һәм (яисә) максималь қуләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән куллану төрененең коды *	Рөхсәт ителгән файдалану төрененең аталышы *	рөхсәт ителгән төзелешнең, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрлары			
		жир кишәрлеге нең үлчәме	катларның чикле саны һәм төзелешнең чикле биеклеге	Төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлекләре чикләреннән минималь тайпышлар
Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре					
3.1	Коммуналь хезмәт күрсәтү	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми
6.7	Энергетика	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми
6.8	Элемтә	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми
7.5	Торбауткәрге ч транспорт	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
11.1	Су объектларынан гомуми файдалану	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
11.2	Су объектларынан махсус файдалану	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
11.3	Гидротехник корылмалар	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми

Рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре					
7.2	Автомобиль транспорты	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
Рөхсәт ителгән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре					
билгеләнми					

*РФ Икътисади үсеш министрлыгының 2014 елның 01 сентябрендәге 540 номерлы боерыгы белән расланган жир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалану төрләре классификаторы нигезендә

5.2. Элеге статьяда җайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентларның, норматив техник документларның, шәһәр төзелеше проектлау нормативларының һәм башка норматив документларның таләпләренә туры китерап билгеләнә.

6. С2 - Авыл хужалыгын тәэммин итү объектлары зonasы

6.1. Жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренең ин чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең, капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләүнең ин чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән куллану төренең коды *	Рөхсәт ителгән файдалану төренең аталышы *	рөхсәт ителгән төзелешнең, капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрлары			
		жир кишәрлекләгән нең үлчәме	катларның чикле саны һәм төзелешнең чикле биеклеге	Төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлекләре чикләреннән минималь тайпилышлар
Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре					

1.14	Авыл хужалыгын фәнни яктан тәэммин итү	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми
1.15	Авыл хужалыгы продукциясен саклау һәм эшкәрту	билгеләнми	билгеләнми	60 %	билгеләнми
1.18	Авыл хужалыгы житештерүен тәэммин итү	билгеләнми	билгеләнми	60 %	билгеләнми
3.10	Ветеринария хезмәте	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми

Рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре					
3.1	Коммуналь хезмәт күрсәтү	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми

12.0	Гомуми файдалануда гы жир кишәрлекләр е (территориял әр)	билгеләнми
------	--	------------

Рөхсәт ителгән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре
билгеләнми

*РФ Икътисади үсеш министрлыгының 2014 елның 01 сентябрендәге 540 номерлы боерыгы белән расланган жир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалану төрләре классификаторы нигезендә

6.2. Элеге статьяда жайга салынмаган қурсәткечләр техник регламентларның, норматив техник документларның, шәһәр төзелеше проектлау нормативларының һәм башка норматив документларның таләпләренә туры китереп билгеләнә.

7. AX2 - Авыл хужалыгы житештерүе объектлары зонасы

7.1. Жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренең иң чик (минималь һәм (яисә) максималь куләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән куллану төренең коды *	Рөхсәт ителгән файдалану төренең аталышы *	рөхсәт ителгән төзелешнең, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрлары			
		жир кишәрлекләгәнч үлчәмне	катларның чикле саны һәм төзелешнең чикле биеклеге	Төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлекләрә чикләреннән минималь тайпыйлышлар
Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре					
1.7	Терлекчелек	билгеләнми	билгеләнми	80 %	билгеләнми
1.12	Умартачылык	билгеләнми	билгеләнми	80 %	билгеләнми
1.13	Балыкчылык	билгеләнми	билгеләнми	80 %	билгеләнми
1.17	Питомниклар	билгеләнми	билгеләнми	80 %	билгеләнми
1.3	Яшелчәчелек	билгеләнми	билгеләнми	80 %	билгеләнми
Рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре					
3.1	Коммуналь хезмәт курсату	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми
1.14	Авыл хужалыгын фәнни яктан тәэмин итү	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми
1.15	Авыл хужалыгы продукциясен саклау һәм эшкәрту	билгеләнми	билгеләнми	60 %	билгеләнми

1.18	Авыл хужалығы житештеруен тәэмін итү	бигеләнми	бигеләнми	60 %	бигеләнми
12.0	Гомуми файдаланудағы жир кишәрлеклер е (территорияләр)	бигеләнми			
Рөхсәт ителгән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре					
3.10	Ветеринария хезмәте	бигеләнми	бигеләнми	100 %	бигеләнми

*РФ Икътисади үсеш министрлігіның 2014 елның 01 сентябрендеге 540 номерлы боерығы белән расланган жир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалану төрләре классификаторы нигезендә

7.2. Өлеге статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентларның, норматив техник документларның, шәһәр төзелеше проектлау нормативларның һәм башка норматив документларның таләпләренә туры китереп билгеләнә.

8. Р1 - Табигый ландшафтлар зонасы

8.1. Жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларынан рөхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренең ин чик (минималь һәм (яисә) максималь куләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнең ин чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән куллану төрененең коды *	Рөхсәт ителгән файдалану төрененең аталышы *	рөхсәт ителгән төзелешнең, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрлары			
		жир кишәрлекләгә нең үлчәме	катларның чикле саны һәм төзелешнең чикле биеклөгө	Төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлекләре чикләреннән минималь тайпилышлар
Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре					
9.1	Табигый территорияләрне саклау	бигеләнми	бигеләнми	бигеләнми	бигеләнми
11.0	Су объектлары	бигеләнми			
11.1	Су объектларынан гомуми файдалану	бигеләнми	бигеләнми	бигеләнми	бигеләнми
Рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре					

12.0	Гомуми файдалануда гы жир кишәрлекләр е (территориял эр)	бигеләнми			
Рөхсәт ителгән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре					
5.2	Табигый- танып белү туризмы	бигеләнми	бигеләнми	бигеләнми	бигеләнми
11.3	Гидротехник корылмалар	бигеләнми	бигеләнми	бигеләнми	бигеләнми

*РФ Икътисади үсеш министрлыгының 2014 елның 01 сентябрендәге 540 номерлы боерыгы белән расланган жир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалану төрләре классификаторы нигезендә

8.2. Башка таләпләр:

Капиталь булмаган корылмалар, вакытлыча павильоннар урнаштырганда яшел үсентеләрне юкка чыгару рөхсәт ителми

Әлеге статьяда жайга салынмаган курсәткечләр техник регламентларның, норматив техник документларның, шәһәр төзелеше проектлау нормативларының, һәм башка норматив документларның таләпләренә туры китереп билгеләнә.

9. CH1 - Maxsus билгеләнештәге зона

9.1. Жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренең инч (минималь һәм максималь куләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнең инч параметрлары:

Рөхсәт ителгән куллан у төренең коды *	Рөхсәт ителгән файдалану төренең аталышы *	рөхсәт ителгән төзелешнең, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнең инч параметрлары			
		жир кишәрлеге нең үлчәме	катларның чикле саны һәм төзелешнең чикле биеклеге	Төзелешне н максималь проценты	жир кишәрлекләре чикләреннән минималь тайпышлар
Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре					
12.1	Ритуаль эшчәнлек	бигеләнми	бигеләнми	бигеләнми	бигеләнми
12.2	Maxsus эшчәнлек	бигеләнми	бигеләнми	бигеләнми	бигеләнми
Рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре					
3.1	Коммуналь хезмәт курсәтү	бигеләнми	бигеләнми	100 %	бигеләнми
4.9	Автотранспор тка хезмәт курсәтү	бигеләнми	бигеләнми	100 %	бигеләнми
Рөхсәт ителгән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре					

Билгеләнми

*РФ Икътисади үсеш министрлыгының 2014 елның 01 сентябрендәге 540 номерлы боерыгы белән расланган жир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалану тәрләре классификаторы нигезендә

9.2. Ылдеге статьяда җайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентларның, норматив техник документларның, шәһәр төзелеше проектлау нормативларының һәм башка норматив документларның таләпләренә туры китереп билгеләнә.

26 статья. Шәһәр төзелеше регламентларының гамәлдә булуы кагылмыый торган жир кишәрлекләре булган территориаль зоналар

1. Шәһәр төзелеше регламентларының гамәлдә булуы кагылмыый торган жир кишәрлекләре булган территориаль зоналар муниципаль берәмлек территориясендә юк.

27 статья. Шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган жирләре булган территориаль зоналар

1. СХ1 - Авыл хужалыгы жирләре зонасы

1.1. Жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану тәрләре; жир кишәрлекләренең ин чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнең ин чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән куллану тәрененең коды *	Рөхсәт ителгән файдалану тәрененең атальышы *	Рөхсәт ителгән төзелешнең, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрлары			
		жир кишәрлеге нең үлчәмне	катларның чикле саны һәм төзелешнең чикле биеклеге	Төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлекләре чикләреннән минималь тайпышлылар
Рөхсәт ителгән файдалануның төп тәрләре					
1.2	Бөртекле һәм башка авыл хужалыгы культуралары үстерү	билгеләнми			
1.3	Яшелчәчелек	билгеләнми	билгеләнми	80 %	билгеләнми
1.5	Бакчачылык	билгеләнми			
1.16	Басу кишәрлекләр ендә шәхси ярдәмче хужалык алып бару	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми

1.17	Питомниклар	билгеләнми	билгеләнми	80 %	билгеләнми
Рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре					
1.8	Терлекчелек	билгеләнми	билгеләнми	80 %	билгеләнми
7.2	Автомобиль транспорты	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
Рөхсәт ителгән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре					
билгеләнми					

*РФ Икътисади үсеш министрлыгының 2014 елның 01 сентябрендәге 540 номерлы боерыгы белән расланган жир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалану төрләре классификаторы нигезендә

2. ЛФ - Урман фонды зонасы

2.1. Жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренең ин чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнең ин чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән куллану төрененең коды *	Рөхсәт ителгән файдалану төренең аталышы *	рөхсәт ителгән төзелешнең, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрлары			
		жир кишәрлеге нең үлчәме	катларның чикле саны һәм төзелешнең чикле биеклеге	Төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлекләре чикләреннән минималь тайпышлар
Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре					
9.1	Табигый территорияләрне саклау	билгеләнми			
10.0	Урманнардан файдалану	билгеләнми			
Рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре					
билгеләнми					
Рөхсәт ителгән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре					
билгеләнми					

*РФ Икътисади үсеш министрлыгының 2014 елның 01 сентябрендәге 540 номерлы боерыгы белән расланган жир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалану төрләре классификаторы нигезендә

Х БҮЛЕК. Жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү

28 статья. ТERRITORIЯДӘН ФАЙДАЛАНАНЫҢ МАХСУС ШАРТЛАРЫ БУЛГАН ЗОНАЛАР

1. «Яңа Кырлай авыл жирлелеге» муниципаль берәмлелеге территориясендә терриориядән файдалануның махсус шартлары булган түбәндәгә зоналар эшли:

сәнәгать, авыл хужалығы һәм башка предприятиеләрнең һәм объектларның санитар-сак зоналары;

су саклау зоналары һәм өске су объектларының яр буе яклау полосалары; эчәргә яраклы су белән тәэммин итү чыганакларын санитар саклау зоналары; электр челтәре хужалығы объектларын саклау зоналары; махсус сакланылуучы табигать территорияләре; приаэрордом территорияләре.

2. Сәнәгать, авыл хужалығы һәм башка предприятиеләрнең һәм объектларның санитар-сак зоналары

2.1. «Халыкның санитар-эпидемиологик иминлеге турында» 1999 елның 30 мартаңдагы 52-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә әйләнә-тирә мохиткә һәм кеше сәламәтлегенә йогынты ясау чыганаклары булып торучы объектлар һәм производстволар тирәсендә санитар-яклау зонасы - аерым кулланылыш режимындағы махсус территория билгеләнә, аның күләме атмосфера һавасына пычрану йогынтысын (химик, биологик, физик) гигиена нормативлары белән билгеләнгән курсәткечләргә кадәр, ә I һәм II класслы курсыныч предприятиеләр өчен - гигиена нормативлары белән билгеләнгән курсәткечләр, шулай ук халык сәламәтлеге өчен мәмкин булган курсыныч курсәткече.

2.2. Санитар-сак зонасының күләмнәре һәм чикләре, технологияләр кулланыла торган житештерү күләмен исәпкә алып, санитар-яклау зонасы проекты белән билгеләнә. Эшләнгән проект булмаганда, аның күләме «Санитар-яклау зоналары һәм предприятиеләрнең, корылмаларның һәм башка объектларның санитар классификациясе» СанПиН 2.2.1/2.1.2.1.1200-03 нигезендә билгеләнә.

2.3. Сәнәгать, авыл хужалығы һәм башка предприятиеләрнең санитар-яклау зоналарында һәм объектларның эшчәнлеген чикләү «Санитар-яклау зоналары һәм предприятиеләрнең, корылмаларның һәм башка объектларның санитар классификациясе» СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 нигезендә билгеләнә.

3. Су саклау зоналары һәм өске су объектларының яр буе яклау полосалары

3.1. Су саклау зоналары булып дингез, елгалар, инешләр, каналлар, күлләр, сусаклагычлар яр буена тоташкан һәм күрсәтелгән су объектларының пычрануын, чүпләнүен, ләм утыруын, аларның суларын ярлыландыруын булдырмау, шулай ук су биологик ресурсларының һәм хайваннар һәм үсемлекләр дөньясының башка объектларының яшәү тирәлеген саклау максатларында хужалық һәм башка эшчәнлекне ғамәлгә ашыруның махсус режимы билгеләнә торган территорияләр тора.

3.2. Су саклау зоналары чикләрендә хужалық һәм башка эшчәнлеккә ёстәмә чикләүләр кертелә торган территорияләрдә яр буе яклау полосалары урнаштырыла.

3.3. Су саклау зоналарының һәм яр буе яклау полосаларының күләмнәре Россия Федерациясе Су кодексы нигезендә билгеләнә.

3.4. Елгаларның яисә инешләрнең су саклау зонасы киңлеге аларның елгалар яисә инешләр өчен озынлыктагы чишмәдән билгеләнә:

ун километрга кадәр - яр сыйығыннан 50 м;

уннан алып илле километрга кадәр - 100 м;

илле километрдан һәм аннан да күбрәк - 200 м.

3.5. Яр буе сак полосасының киңлеге су объекты ярының текәлекенә бәйле рәвештә билгеләнә һәм кире яки нуль уклон өчен 30 м, өч градуска кадәр текәлек өчен 40 м һәм өч градустан артык текәлек өчен 50 м тәшкүл итә.

3.6. Су саклау зоналарында һәм яр буе яклау полосаларында эшчәнлекне чикләү Россия Федерациясе Су кодексы нигезендә билгеләнә.

4. Эчә торган су белән тәэммин иту чығанакларын санитар -сак зоналары

4.1. Су белән тәэммин иту чығанакларының санитар сак зоналарының тәрләре һәм куләмнәре «хужалық-эчәр өчен билгеләнгән су белән тәэммин иту чығанакларын һәм сууткәргечләрне санитар саклау зоналары» СанПиН 2.1.4.1110-02 нигезендә билгеләнә.

4.2. Су белән тәэммин иту чығанаклары санитар сак зоналарына (ЗСО) ия. Санитар- сак зоналары өч пояс составында оештырыла.

Беренче пояс (катый режимлы) суалгычларның урнашу территориясен, барлык сууткәргеч корылмаларның һәм су асты каналының мәйданчыкларын үз өченә ала.

Икенче һәм өченче поясларны (чикләуләр поясын) су белән тәэммин иту чығанакларының пычрануын кисәтү өчен билгеләнгән территориияне кертәләр.

4.3. Су белән тәэммин итуңец жир асты чығанакларын санитар саклау зонасының беренче поясы куләме сакланган жир асты суларын кулланганда 30 м һәм жир асты суларын тиешенчә сакламаганды 50 м тәшкүл итә.

4.4. Су белән тәэммин итуңец жир асты чығанакларын санитар саклау зоналарының икенче һәм өченче пояслары чикләре исәпләү белән билгеләнә.

5. Электр чөлтәре хужалығы объектларының сак зоналары

5.1. Электр чөлтәре хужалығы объектларының сак зоналары «Электр чөлтәре хужалығы объектларының саклау зоналарын билгеләү тәртибе һәм мондый зоналар чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән файдалануның маҳсус шартлары турында» Россия Федерациясе Хәкүмәтенен 2009 елның 24 февралендәге 160 номерлы карагы нигезендә электр чөлтәре хужалығының гамәлдәгә линияләренең һәм корылмаларының сакланышын тәэммин иту өчен билгеләнә.

5.2. Электрүткәргечнең һава линияләре буйлап сак зоналары жир һәм һава киңлеге участогы өслеге өлеше (электр тапшыруының һава сзыыклары терәкләренең биеклегенә туры килә торган биеклеккә) рәвешендә билгеләнә, бу кырый үткәргечләрдән электр үткәргечләр линиясенең ике яғында да артта кала торган параллель вертикаль яссылыklar белән түбәндәгә арада:

- 1 кВ га кадәр- 2 м;
- 1 дән 20 кВга кадәр - 10 м;
- 35 кВ - 15 м;
- 110 кВ - 20 м;
- 220 кВ - 25 м;
- 500 кВ - 30 м.

5.3. Электр тапшыруның жир асты кабель линияләре буйлап сак зонасы жир асты байлыклары кишәрлеге өслегенең бер өлеше (электр үткәргечләрнең кабель сзыыкларын салу тирәнлегенә туры килә торган тирәнлектә) белән чикләнгән, кырый кабельләрдән 1 метр ераклыктагы электр тапшыру линиясенең ике яғында да калыша торган параллель вертикаль яссылыklar белән чикләнгән өлеше рәвешендә билгеләнә.

5.4. Сак зоналарында эшчәнлекне чикләу Россия Федерациясе Хөкүмәтенең «Мондый зоналар чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән файдалануның махсус шартларын һәм электр чөлтәре объектлары саклау зоналарын билгеләу тәртибе турында» 2009 елның 24 февралендәгә 160 номерлы карары нигезендә билгеләнә.

6. Махсус сакланылуучы табигатъ территорияләре, махсус сакланылуучы табигатъ территорияләренең сак зоналары

6.1. Махсус сакланылуучы табигатъ территорияләрен һәм территорияләрен махсус сакланылуучы табигатъ территорияләренең саклау зоналары чикләрендә куллану режимы «Махсус сакланылуучы табигатъ территорияләре турында» 1995 елның 14 13 ноябрендәге 33-ФЗ номерлы федераль закон белән билгеләнгән.

6.2. Күрсәтелгән закон таләпләре нигезендә табигатъ һайкәлләре урнашкан территорияләрдә хужалык эшчәнлеген чикләү гамәлдә, аерым алганда, аларның сакланышын бозуга китерә торган һәртөрле эшчәнлек тыела.

6.3. Дәүләт табигатъ заказниклары территорияләрендә дәүләт табигатъ заказникларын төзү максатларына каршы килсә яисә табигатъ комплексларына һәм аларның компонентларына зыян китерсә, теләсә нинди эшчәнлек даими яки вакытлыча тыела яки чикләнә.

7. Аэродром яны территорияләре

7.1. Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2010 елның 11 мартандагы 138 номерлы карары белән расланган Россия Федерациясе һава киңлегеннән файдалану кагыйдәләре нигезендә аэродром территорияләр һәм алардан файдалану режимы билгеләнә.

7.2. Аэродром яны территориянең чикләре жир яки су өслегенә һава алымнары проекциясенең тышкы чиге буенча билгеләнә, ә һава алымнары полосаларыннан тыш - аэродромның контролъ ноктасыннан 30 км радиуслы өйләнә буенча.

29 статья. Инженерлык һәм транспорт инфраструктурасының линия объектларының санитар бүленешләре

1. «Яңа Кырлай авыл жирләге» муниципаль берәмлеке территориясендә инженерлык инфраструктурасының тубәндәгә линия объектлары бар:

электр тапшыру линияләре.

2. «Яңа Кырлай авыл жирләге» муниципаль берәмлеке территориясендә тапшырылган транспорт инфраструктурасының линия объектларына тубәндәгеләр көр:

автомобиль юллары.

3. Инженерлык коммуникацияләренең санитар бүленешләре

3.1. Магистраль торбауткәргечләр, газ белән тәэммин иту системалары һәм югары киеренкелектәге электр линияләре өчен «Санитар-сак зоналары һәм предприятиеләрнәң, корылмаларның һәм башка объектларның санитар классификациясе» СанПин 2.2.1/2.1.1.1200-03 нигезендә санитария аермалары билгеләнә (санитар аралау полосалары).

3.2. Капиталь төзелеш объектларын проектлаганда һәм төзегәндә, жир кишәрлекләрен формалаштырганда, санитар бүленешләрне исәпкә алырга кирәк.

3.3. Санитария өзелеше зонасында урнашкан территориядән файдалану режимы санитар-яклau зонасы режимына туры килә һәм «Санитар-сак зоналары классификациясе» СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 нигезендә билгеләнә.

4. Транспорт инфраструктурасы объектларының санитар бүленешләре

4.1. Автомагистральләр, тимер юл транспорты линияләре, метрополитен, зонасында стандарт очу маршрутлары буйлап санитар бүленешләр билгеләнә. Санитар бүленешләрнең зурлыгы һәр конкрет очракта атмосфера һавасын һәм исәпләүләре нигезендә, табигый тикшеренүләр һәм үлчәүләр үткәрелеп билгеләнә.

30 статья. Табигый факторлар йогынтысы буенча жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануны

1. «Яңа Кырлай авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территорииясендә жир һәм су ресурсларыннан, капиталь төзелеш объектларыннан, халыкның куркынычсызлыгын нормаль файдалануны тәэммин итү максатларында табигый факторлар йогынтысы буенча чикләүләр зоналары билгеләнә ала.

2. Табигый факторлар - табигый характердагы гадәттән тыш хәл килеп чыгу куркынычы булган территорияләр яки акваторияләрнең йогынтысы зоналары.

3. Күрсәтелгән зоналарны билгеләү тәртибе, аларның күләмнәре һәм файдалану режимы законнар һәм норматив техник документлар нигезендә һәм потенциаль куркыныч объект өчен билгеләнә.

4. Су басу зоналары һәм су астында кала торган зоналар

4.1. «Территорияне су басудан инженер яклау» СНиП 2.06.15-85 нигезендә су басудан саклау тубәндәгеләрне үз эченә алырга тиеш: биналарны, корылмаларны, нигез грунтларын локаль саклау һәм төзелгән территорияне тулаем саклау;

су чыгару;

дренаж суларын утильләштерү (чистарту кирәк булганда); жир асты сулары һәм өске сулар режимина, су ағызы коммуникацияләрендәге чыгымнарга (ағызуларга) һәм басымнарга, нигезләрнең, биналарның һәм корылмаларның жимерелүенә, шулай ук инженерлык яклавы корылмаларның эшнә мониторинг ясау системасы.

4.2. Күрсәтелгән чараларны «Территорияне су басудан инженерлык яклавы» СНиП 2.06.15-85 нигезендә территориядә грунт суларын киметүне тәэммин итәргә тиеш:

капиталь төзелештән - өслекнен проект билгесеннән кимендә 2 м;

стадионнар, парклар, скверлар һәм башка яшел утыртмалар - 1 метрдан да ким түгел.

Микрорайоннар территориясендә минераль грунтлар катламының минималь калынлығын 1 метрга тигез итеп кабул итәргә кирәк; урамнарның машина узу өлешиләрендә минераль грунтлар катламының, калынлығы транспорт хәрәкәтенең интенсивлығына бәйле рәвештә билгеләнергә тиеш.

4.3. Яр буенда урнашкан торак пунктлар территорияләре су басудан, жил китергән су басудан һәм грунт супары белән су басудан сакланырга тиеш.

5. Экзооген геологик процессларга дучар булган территорияләр

5.1. "Территорияне, биналарны һәм корылмаларны куркыныч геологик процесслардан инженер яклау. Проектлауның төп нигезләмәләре» СНиП 2.01.15-90 нигезендә шуышу һәм ишелү процессларга дучар була торган территорияләрдә урнашкан торак пунктларда әлеге процессларны булдырмый калуга һәм стабильләштерүгә юнәлдерелгән түбәндәге чарапарны кулланырга кирәк:

аның тотрыклылығын арттыру максатларында тау битерельефын үзгәртү; территорияне вертикаль планлаштыру һәм өске су бүләп чыгару системасын тәзү ярдәмендә өске супар агымын җайга салу;

грунтка һәм эрозия процессларына су инфильтрациясен булдырмая;

жир асты супарының биеклеген ясалма кимету;

агро-урман-мелиорация;

грунтны нығыту (шул исәптән армирование юлы белән);

тотып торучы корылмалар ясау;

сөзәклекләрдә террасалар ясау;

башка чарапар (жылылық саклау җайламналары һәм өслекләр ярдәмендә жылылык процессларын җайга салу, туңдыру һәм эретү процессларының заарлы йогынтысыннан саклау, сак зоналарын билгеләү h.b.).

6. Карст процессларына дучар булган территорияләр

6.1. "Территорияне, биналарны һәм корылмаларны куркыныч геологик процесслардан инженерләрлек яклавы. Проектлауның төп нигезләмәләре» СНиП 2.01.15-90 нигезендә карст барлыкка килүгә каршы чарапарда, геологик төзелешендә эрүчән тау токымнары булган территорияләрдә (известъашлар, доломитлар, акбур, карбонат цементлы терәк грунтлар, гипслар, ангидритлар, ташлы тоз) биналар һәм корылмалар проектлагандан жир өслегендә карст күренешләрен (бүрәнкәләр, казанлыклар, карст-эрзия чокырлары h.b.) һәм (яки) грунт массивының тирәнлеген (куышлыклар, бушлыклар h.b.) күздә тотарга кирәк.

6.2. Планлаштырылган чарапарга түбәндәгеләр көрә:

планировкалау структурасын эшләгендә карст барлыкка килү куркынычы булган жирләрне мәмкин кадәр урап узу һәм яшел утыртмалар утыртканда функциональ зоналарны махсус компоновкалау, магистраль урамнар һәм чөлтәрләрне трассировкалау;

территорияләрне техноген төзелешнең йогынтысыннан инженерләрлек яклавы;

биналар һәм корылмаларны карст инүләре интенсивлығыныңа зрак куркынычлы, тотрыклылығы I-II категорияле участоклардан читтә урнаштыру, шулай ук карст инүләре түбән интенсив (ешлыкта) булган, әмма уртacha диаметрлары 20 м дан артык булган участоклардан читтә урнаштыру (А тотрыклылығы категориясе).

31 статья. мәдәни мирас объектларын саклау шартлары буенча жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү

1. Мәдәни мирас объектларын саклау «Россия Федерациясе халықларының мәдәни мирас объектлары (тарихи һәм мәдәни ядкарләре) турында» 2005 елның 25 июнендәге 73-ФЗ номерлы федераль закон, «Татарстан Республикасында мәдәни мирас объектлары турында» 2005 елның 01 апрелендәге 60-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы, башка норматив хокукуй актлар таләпләре нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. **Мәдәни мирас объектлары, ачыкланган мәдәни мирас объектлары мирас объектлары исемлеге**

2.1. «Яна Кырлай авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә түбәндәге мәдәни мирас объектлары, ачыкланган мәдәни мирас объектлары элементлары булган объектлар бар:

объектның статусы	объектның исeme	урнашкан урыны	оештыру-боеру документы	картада номеры
региональ әһәмияттәге мәдәни мирас объектлары	Мәчет бинасы, XIX гасырның II яртысы	Өчиле ав.	Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының «Татарстан АССРда «тарих һәм мәдәният һәйкәлләрен саклау һәм алардан файдалану турында» РСФСР Законын үтәүнен барышы хакында» 1981 елның 23 октябрендәге 601 номерлы карары	2.1
	Мәчет бинасы, XIX гасыр ахыры	Чиканас ав.		2.2
	Мәчет бинасы, 1913 ел	Яна Кырлай ав.		-
ачыкланган мәдәни мирас объектлары	Г.Тукай әдәби-мемориаль музее 1978 – 1979 еллар	Яна Кырлай ав.	-	4.1

	Г. Тукая яшәгән, Г. Туаяның бабасы З. Әмировның утары (яңартылған)	Өчиле ав.	-	-
	Мәчет, 1902 ел	Югары Бирәзә ав.	-	4.2

2.2. Мәгълүмат Татарстан Республикасы Мәдәният министрлыгы тарафыннан 2015 елның 22 июлендә бирелгән мәдәни мирас объектлары, ачыкланган мәдәни мирас объектлары элементлары булган объектлар исемлекләре нигезендә тапшырылган.

3. Мәдәни мирас объектлары территориясе

3.1. Мәдәни мирас объектлары территорияләре - Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектларының (тарихи һәм мәдәни ядкарьләренең) бердәм дәүләт реестрына кертелгән ядкарьләр һәм ансамблъләр территорияләре, шулай ук мәдәни мирас объектлары булып торучы ядкарьләр яисә ансамблъләр территорияләре чикләрендә һәм мәдәни мирас объектларын саклау турында Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә кабул ителә торган реставрация, консервация, торғызу, ремонтлау һәм карап туту турында карар.

3.2. Мәдәни мирас объекты территориясе чикләрендә:

һәйкәл яисә ансамбль территориясендә: капитал төзелеш объектларын төзу һәм һәйкәл яисә капитал төзелеш объектларының яисә ансамбль территориясендәге күләм-пространство характеристикаларын арттыру; мәдәни мирас объектын яисә аның аерым элементларын саклау, мәдәни мирас объектының тарихи-шәһәр төзелеше яисә табигый мохитен саклау эшләрнән тыш, җир, төзелеш, сугару һәм башка эшләр башкару тыела;

истәлекле урыннар территориясендә һәйкәлләрне һәм ансамблъләрне саклау, аны Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектларының (тарихи һәм мәдәни ядкарьләренең) бердәм дәүләт реестрына керту өчен нигез булган истәлекле урын үзенчәлекләренең сакланышын тәэмин итүгә юнәлдерелгән эшләр, юкка чыккаң шәһәр төзелеше мохитен торғызу максатларында капитал төзелеш объектларын төзу; мәжбuri дәүләт урыны үзенчәлекләрен саклап калу өчен нигез булып торган чикләнгән төзелеш, капитал төзекләндерү объектларын төзу һәм реконструкцияләү эшләре рәхсәт ителә;

һәйкәл, ансамбль яисә истәлекле урын территориясендә мәдәни мирас объектының сакланышын тәэмин итү таләпләрене каршы килми торган һәм хәзерге шартларда мәдәни мирас объектының эшчәнлеген тәэмин итәргә мәмкинлек бирә торган хужалык эшчәнлеген алыш бару рәхсәт ителә.

3.3. «Яңа Кырлай авыл жиirlеге» муниципаль берәмлеге территориясендә урнашкан мәдәни мирас объектларының билгеләнгән чикләре турында Күчемсез мөлкәтнең бердәм дәүләт реестрында белешмәләр булмау сәбәпле, күрсәтелгән объектлар чикләре зоналаштыру карталарында курсәтләмәде.

4. Мәдәни мирас объектларының сак зоналары

4.1. Мәдәни мирас объектларының сак зоналары мәдәни мирас объектларын саклауны тәэммин итү максатларында билгеләнә.

4.2. Сак зоналары чикләре күрсәтелгән зоналарда урнашкан мәдәни мирас объектлары территорияләре чикләрен һәм проектлана торган зоналары чикләрен тасвирлауны, әлеге зоналар чикләрендә җирләрдән файдалану режимнары һәм шәһәр төзелеше регламентлары проектларын үз эченә алган мәдәни мирас объектларын сак зоналары проекты белән билгеләнә.

4.3. Сак зоналары проектларын эшләү, саклау зоналары чикләрендә территориядән файдалану режимнарын билгеләү Россия Федерациясе Хөкүмәтенең «Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектларын раслау турында» 2008 елның 26 апрелендәге 315 номерлы карагы, «Татарстан Республикасында мәдәни мирас объектлары турында» 2005 елның 01 апрелендәге 60-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы һәм башка норматив хокукуй актлар белән жайга салына.

4.4. «Яңа Кырлай авыл җирлеге» муниципаль берәмлеке территориясенә карата мәдәни мирас объектларын саклау зоналарының расланган проектлары юк.

XI БҮЛЕК. Территориянең коммуналь, транспорт, социаль инфраструктура объектлары белән мөмкин булган минималь тәэммин ителеш дәрәҗәсeneң исәп-хисап күрсәткечләре һәм мондый объектларның халык өчен максималь рөхсәт ителә торган исәп-хисап күрсәткечләре

32 статья. Төп нигезләмәләр

1. Территориянең коммуналь, транспорт, социаль инфраструктура объектлары белән тәэммин ителешенең рөхсәт ителә торган минималь дәрәҗәсeneң исәп күрсәткечләре һәм күрсәтелгән объектларның халык өчен территориаль файдалана алу максималь мөмкин булган дәрәҗәсeneң исәп күрсәткечләре (алга таба - исәп күрсәткечләре) шәһәр төзелеше регламенты составында шәһәр төзелеше регламенты билгеләнә торган территория чикләрендә территорияне комплекслы һәм тотрыкли үстерү эшчәнлеген гамәлгә ашыру каралган очракта күрсәтелә.

2. Чикләрендә территорияне комплекслы һәм тотрыкли үстерү эшчәнлеген гамәлгә ашыру каралган территорияләр «Яңа Кырлай авыл җирлеге» муниципаль берәмлеке чикләрендә билгеләнмәгән, шуңа бәйле рәвештә әлеге Кагыйдәләрдә шәһәр төзелеше регламентлары составындагы исәп-хисап күрсәткечләре күрсәтелмәде.

XII БҮЛЕК. Жир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалану төрләрен тасвирлау

33 статья. Төп нигезләмәләр

1. Жир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалану төрләре Россия Федерациясе Икътисади үсеш министрлыгының 2014 елның 01 сентябрендәге 540 номерлы боерыгы (Россия Федерациясе Икътисади үсеш министрлыгының 2017 елның 6 октябрендәге 10 боерыгы редакциясендә) белән расланган жир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалану төрләре классификаторы нигезендә билгеләнә.

2. Линия объектларын (гомуми файдаланудагы федераль һәм региональ әһәмиятле автомобиль юлларыннан һәм гомуми файдаланудагы тимер юллардан тыш) урнаштыру, саклагыч корылмаларны (утыртмаларны), сугару объектларын, антенна-мачта корылмаларын, мәгълүмат һәм геодезик билгеләр урнаштыру теләсә кайсы территориаль зонада файдалануның рөхсәт ителгән тәрләре исемлегендә курсәтелмичә генә рөхсәт ителә.

3. Жир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалану тәрләре тасвирамасы:

Рөхсәт ителгән куллану тәренең коды *	Рөхсәт ителгән файдалану тәренең аталышы *	Жир кишәрлегеннән рөхсәт ителгән файдалану тәрен тасвирау *, рөхсәт ителгән файдалану тәрен тасвирауга аңлатма
1.0	Авыл хужалығы файдаланылышы	Авыл хужалығын алып бару. Рөхсәт ителгән куллануның өлеге тәрен эчтәлеге 1.1-1.18 кодлары белән рөхсәт ителгән куллану тәрләрен, шул исәптән авыл хужалығы продукциясен саклау һәм эшкәртү очен файдаланыла торган биналар һәм корылмалар урнаштыруны үз эченә ала.
1.1	Үсемлекчелек	Авыл хужалығы культураларын үстерүгә бәйле хужалық эшчәнлеген гамәлгә ашыру. Өлеге тәр куллануның эчтәлеге рөхсәт ителгән файдалану тәрләренең 1.2-1.6 кодлары белән рөхсәт ителгән куллану тәрләренең эчтәлеген үз эченә ала.
1.2	Бөртекле һәм башка авыл хужалығы культуралары үстерү	Бөртекле, кузаклы, азық, техник, майлы, эфиромайлы, башка авыл хужалығы культуралары житештерүгә бәйле авыл хужалығы жирләрендә хужалық эшчәнлеген гамәлгә ашыру
1.3	Яшелчәчелек	Авыл хужалығы жирләрендә бәрәңге, яфрак, җиләк-җимеш, суган һәм бакча авыл хужалығы культуралары житештерүгә бәйле, шул исәптән теплицалар куллануга бәйле хужалық эшчәнлеген гамәлгә ашыру
1.4	Дару, чәчәк культураларын үстерү	Авыл хужалығы жирләрендә чәй, дару һәм чәчәк культуралары житештерүгә бәйле хужалық эшчәнлеген гамәлгә ашыру
1.5	Бакчачылык	Авыл хужалығы жирләрендә күпъеллык җиләк-җимеш культуралары, шул исәптән виноград һәм башка күпъеллык культуралар үстерүгә бәйле хужалық эшчәнлеген гамәлгә ашыру
1.6	Житен һәм киндер үстерү	Авыл хужалығы жирләрендә житен, киндер үстерү буенча хужалық эшчәнлеген гамәлгә ашыру
1.7	Терлекчелек	Терлекчелек продукциясен житештерүгә, шул исәптән печәнлеккә, авыл хужалығы терлекләрен көтүгә, нәселле терлекләр үрчетүгә, нәселле продукция (материал) житештерүгә һәм алардан файдалануга, авыл хужалығы терлекләрен тоту һәм үрчетү, житештерү, саклау һәм беренчел эшкәртү очен кулланыла торган биналар, корылмалар урнаштыруга бәйле хужалық эшчәнлеген гамәлгә ашыру. Өлеге төрдәгә рөхсәт ителгән файдалануның эчтәлеге 1.8-1'

		кодлары белән рөхсәт ителгән куллану төрләренең әчтәлеге үз эченә ала.
1.8	Терлекчелек	Авыл хужалығы жириләрендә шул исәптән авыл хужалығы терлекләрен (эрә мәгезле терлекләрне, сарыкларны, кәжәләрне, атларны, дөяләрне, боланнарны) үрчетүгә бәйле хужалық эшчәнлеген гамәлгә ашыру; печән чабу, авыл хужалығы терлекләрен көтү, терлек азығы житештерү, авыл хужалығы терлекләрен тоту һәм үрчетү өчен кулланыла торган биналар, корылмалар урнаштыру; нәселле терлекләр үрчетү, нәселле продукция (материал) житештерү һәм алардан файдалану
1.9	Жәнлек үрчетү	Кыйыммәтле кыйыммәтле мәхлү җәнлекләр аулауга бәйле хужалық эшчәнлеген гамәлгә ашыру; хайваннарны тоту һәм үрчетү, житештерү, саклау һәм продукцияне беренчел эшкәрту өчен кулланыла торган биналарны, корылмаларны урнаштыру; нәселле терлекләр үрчетү, нәселле продукция (материал) житештерү һәм алардан файдалану
1.10	Кошчылық	Кошларның, шул исәптән суда йөзүче кошларның йорт токымнарын үрчетүгә бәйле хужалық эшчәнлеген гамәлгә ашыру; хайваннар тоту һәм үрчетү, кошчылық продукциясен житештерү, саклау һәм беренчел эшкәрту өчен кулланыла торган биналар, корылмалар урнаштыру; нәселле терлекләр үрчетү, нәселле продукция (материал) житештерү һәм алардан файдалану
1.11	Дүңгизчиләр	дуңгызлар үрчетүгә бәйле хужалық эшчәнлеген гамәлгә ашыру; терлекләрне тоту һәм үрчетү, житештерү, саклау һәм продукцияне беренчел эшкәрту өчен кулланыла торган биналар, корылмалар урнаштыру; нәселле терлекләр үрчетү, нәселле продукция (материал) житештерү һәм алардан файдалану
1.12	Умартачылық	Авыл хужалығы жириләрендә бал кортларын һәм башка файдалы бәжәкләрне үрчетү, тоту һәм алардан файдалану буенча хужалық эшчәнлеген гамәлгә ашыру; умартачылық һәм башка файдалы бәжәкләр үрчетү өчен кирәkle умарталарны, башка объектларны һәм жайламаларны урнаштыру; умартачылық продукциясен саклау һәм беренчел эшкәрту өчен файдаланыла торган корылмаларны урнаштыру
1.13	Балыкчылық	Балыкчылық объектларын (аквакультуранны) үрчетү һәм (яисә) тоту, үстерү белән бәйле хужалық эшчәнлеген гамәлгә ашыру; балыкчылыкны (аквакультуранны) гамәлгә ашыру өчен кирәkle биналарны, корылмаларны, жиһазларны урнаштыру
1.14	Авыл хужалығын фәнни яктан тәэммин итү	Фәнни һәм селекция эшен гамәлгә ашыру, фән күзлегеннән караганда үсемлекләр һәм хайваннар дөньясы үрнәкләрен алу өчен авыл хужалығы алыш бару; үсемлекләрнең генетик ресурслары коллекцияләрен урнаштыру

1.15	Авыл хұжалығы продукциясен саклау һәм әшкәрту	Авыл хұжалығы продукциясен житештеру, саклау, беренчел һәм тиrән әшкәрту өчен кулланыла торған биналарны, корылмаларны урнаштыру
1.16	Басу кишәрлекләрен дә шәхси ярдәмче хұжалық алып бару	Капиталь төзелеш объектларын төзү хокуқыннан башка авыл хұжалығы продукциясен житештеру
1.17	Питомниклар	Авыл хұжалығында кулланыла торған ағач һәм қуакларны, шулай үк үсентеләр һәм орлықлар алу өчен башка авыл хұжалығы культураларын үстерү һәм сату; авыл хұжалығы житештеруенең курсәтелгән төрләре өчен кирәклө корылмаларны урнаштыру
1.18	Авыл хұжалығы житештеруен тәэммин итү	Авыл хұжалығы алып бару өчен файдаланыла торған машина-транспорт һәм ремонт станцияләрен, ангарларны һәм гаражларны авыл хұжалығы техникасы, амбарларны, су жыю башняларын, трансформатор станцияләрен һәм башка техник жиһазларны урнаштыру
2.0	Торак төзелеше	<p>Төрле төрдәге торак урыннарын урнаштыру һәм аларда яшәүне тәэммин итү. Торак төзелешкә кеше яшәр өчен билгеләнгән биналар (биналар) керә, файдаланыла торған биналардан (биналардан) тыш:</p> <ul style="list-style-type: none"> - эшмәкәрлек табышы алу максаты белән, аларда вакытлыча яшәү өчен торак урыны бирү (кунакханәләр, ял йортлары); - халыкны дәвалау яисә социаль хезмәт курсәтү белән бер үк вакытта яшәү өчен (шифаханәләр, балалар йортлары, картлар йортлары, хастаханәләр); - житештерүне өзлексез тәэммин итү ысулы буларак (вахта биналары, житештерү объектларында хезмәт урыннары); - режимли учреждение эшчәнлеген тәэммин итү ысулы буларак (казармалар, каравыл биналары, иректән мәхрүм итүрыннары, сак астында тоту). <p>Әлеге төр куллануның әчтәлеге 2.1-2.7.1 кодлары белән рәхсәт ителгән куллану төрләренең әчтәлеген үз эченә ала.</p>
2.1	Шәхси торак төзелеше	<p>шәхси торак йортны (дайими яшәү өчен яраклы йорт, жирдәгә өч каттан да югары булмаган биеклектә); жиләк-жимеш, яшелчә, бакча яисә башка декоратив яисә авыл хұжалығы культуралары үстерү; шәхси гаражлар һәм ярдәмче корылмалар урнаштыру</p> <p><u>Анлатма:</u></p> <p>Рәхсәт ителгән файдалануның әлеге тәре, торак йорттан тыш, коймалар, ташландык су чоқырлары, сарайлар һәм башка ишегалды корылмаларыннан урнаштыру мөмкинлегең күздә tota.</p>
2.1.1	Азкатлы күпфатирлы торак төзелеше	Азкатлы күпфатирлы торак йортны урнаштыру (дайими яшәү өчен яраклы йорт, мансардың да көртеп, 4 катка кадәр биеклектә); декоратив һәм жимеш агачларын, яшелчә һәм жиләк-жимеш культураларын үрчетү; индивидуаль гаражлар һәм башка ярдәмче корылмалар урнаштыру; спорт һәм

		<p>балалар мәйданчықларын, ял мәйданчықларын төзекләндеру; азкатлы күпфатирлы йортның гомуми мәйданының гомуми мәйданы 15 % тәшкил итсә, күпкатлы йортның төзелгән, күшіп төзелгән һәм төзелгән-күшіп төзелгән биналарында торак төзүгә хәzmәт күрсәту объектларын урнаштыру.</p> <p><u>Анлатма:</u></p> <p>Рәхсәт ителгән файдалануның әлеге тәре, торак йорттан тыш, коймалар, ташландық су чокырлары, сарайлар һәм башка ишегалды корылмаларыннан урнаштыру мәмкинлеген күздә tota</p>
2.2	Шәхси ярдәмче хужалық алып бару өчен	<p>Фатирларга (даими яшәу өчен яраклы һәм жирдәге өч каттанды югары булмаган йортлар) бүлену өчен билгеләнмәгән торак йортны урнаштыру; авыл хужалығы продукциясен житештеру; гараж һәм башка ярдәмче корылмалар урнаштыру; авыл хужалығы хайваннарын totu</p> <p><u>Анлатма:</u></p> <p>Рәхсәт ителгән файдалануның әлеге тәре, торак йорттан тыш, коймалар, ташландық су чокырлары, сарайлар һәм башка ишегалды корылмаларыннан урнаштыру мәмкинлеген күздә tota.</p>
2.3	Туктатылган торак төзелеше	<p>Күршедәге торак йортлар белән бер яки берничә уртак дивары булган, фатирга булу өчен билгеләнмәгән торак йортны урнаштыру (катлар саны 3 тән артык түгел, берләштерелгән йортларның гомуми саны уннан артмаган һәм аларның һәркайсы бер гаилә яшәу өчен билгеләнгән, күрше блок яки күрше блоклар белән уртак стенага (гомуми стена) ия, уртак җир кишәрлекендә урнашкан һәм гомуми файдалану (блоклы төзелешнең торак йортлары) территориясенә чыгу мәмкинлеге бар; декоратив һәм жиләк-жимеш агачлары, яшелчә һәм жиләк-жимеш культураларын урчетү; индивидуаль гаражлар һәм башка корылмалар һәм башка ярдәмче корылмалар урнаштыру; балалар өчен спорт мәйданчықлары һәм ял мәйданчықлары урнаштыру; балалаң өчен ял итү мәйданчықлары урнаштыру.</p> <p><u>Анлатма:</u></p> <p>Рәхсәт ителгән файдалануның әлеге тәре, торак йорттан тыш, коймалар, ташландық су чокырлары, сарайлар һәм башка ишегалды корылмаларыннан урнаштыру мәмкинлеген күздә tota.</p>
2.4	Күчмә торак	<p>Аталган корылмаларны җир кишәрлекендә яисә гомуми файдалануга билгеләнгән инженерләркөрүлмалары булган җир кишәрлекләренә яисә җир кишәрлекләренә totashтыру мәмкинлеге белән торак буларак файдалануга яраклы корылмаларны (палатка шәһәрчекләре, кемпинглар, торак вагончиклары, торак прицеплары) урнаштыру</p>
2.5	Уртacha катлы торак төзелеше	<p>Һәрберсе даими яшәу өчен яраклы фатирларга булу өчен билгеләнгән торак йортларны урнаштыру (ике һәм аннан да</p>

		<p>күбрәк фатирга бүленгән сиңез жыр өсте катыннан артық булмаган торак йортлар); төзекләндөрү һәм яшелләндөрү; жыр асты гаражларын урнаштыру, спорт һәм балалар мәйданчыкларын, ял мәйданчыкларын автостоянкалар урнаштыру; күп фатирлы йортның төзелгән, төзелгән һәм төзелгән-төзелгән бүлмәләрендә торак төзелешенә хәzmәт күрсәту объектларын урнаштыру, әгәр мондый биналарның гомуми мәйданы күп фатирлы йорттагы биналарның гомуми мәйданы 20% тәшкил итмәсө;</p> <p><u>Анлатма:</u> Әлеге Кагыйдәләргә карата рәхсәт ителгән файдалануның әлеге тәре биш каттан сиңез катка кадәр булган торак йортларны урнаштыру мәмкинлеген күздә tota.</p>
2.6	Күпкатлы торак төзелеше (биек төзелеш)	<p>Һәрберсе дайими яшәү өчен яраклы булган фатирларга булу өчен билгеләнгән торак йортларны урнаштыру (жыр асты катларын да кертеп, тұғыз һәм аннан да югарырак катлы егерме һәм аннан да күбрәк фатирларга бүленгән торак йортлар); йорт яны территорияләрен төзекләндөрү һәм яшелләндөрү; спорт һәм балалар мәйданчыкларын, хужалық мәйданчыкларын төзекләндөрү; жыр асты гаражларын һәм жыр өсте автотукталышларын урнаштыру, төзелгән, күпфатирлы йортның аерым урыннарында урнашкан күпфатирлы йортның аерым биналарында урнашкан торак йортларга хәzmәт күрсәту объектларын урнаштыру, әгәр күпфатирлы йорттагы мондый биналарның мәйданы гомуми йорт мәйданыннан 15%тан артмаса.</p> <p><u>Анлатма:</u> Әлеге Кагыйдәләргә карата рәхсәт ителгән файдалануның әлеге тәре тұғыз каттан алып егерме өсke катка кадәр булган торак йортларны урнаштыру мәмкинлеген күздә tota.</p>
2.7	Торак төзелешенә хәzmәт күрсәту	<p>Рәхсәт ителгән куллану төрләре 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.4.1, 3.5.1, 3.6, 3.7, 3.10.1, 4.1, 4.3, 4.4, 4.6, 4.7, 4.9 белән кодлар белән караглан капиталь төзелеш объектларын урнаштыру, әгәр аларны урнаштыру торак төзелешенә хәzmәт күрсәту өчен киrәк булса, шулай ук гражданнарның яшәү шартлары белән бәйле, әйләнә-тирә мохиткә һәм санитар иминлеккә зыян китермәсә, халық хокуқтарын бозмаса, санитар зона булдыруны таләп итми.</p>
2.7.1	Гараж билгеләнешендә әге объектлар	<p>Автомобиль урнаштыру мәмкинлеге белән аерым торучы һәм төзелгән, шул исәптән жыр асты гражданнарның шәхси автотранспортын саклау өчен билгеләнгән гаражлар урнаштыру.</p>
3.0	Капиталь төзелеш объектларыннан ижтимагый	<p>Капиталь төзелеш объектларын кешенең көнкүреш, социаль һәм рухи ихтыяжларын канәгатьләндөрү максатларында урнаштыру. Әлеге тәре рәхсәт ителгән файдалануның эттәлеге 3.1 - 3.10.2 кодлары белән рәхсәт ителгән куллану</p>

	файдалану	төрлөрөнөң өчтөлөгөн үз эченә ала.
3.1	Коммуналь хезмәтләр күрсәту	Физик һәм юридик затларны коммуналъ хезмәтләр белән тәэммин итү максатларында капиталъ төзелеш объектларын урнаштыру, аерым алганда: су, жылылык, электр, газ белән тәэммин итү, элемтә хезмәтләре күрсәту, канализация агымнары бүлеп бири, күчемсез милек объектларын чистарту, һәм жыештыру(котельныйлар, су алу жайламалары, чистарту корылмалары, насос станцияләре, электр линияләре, трансформатор подстанцияләре, газуткәргечләр элемтә линияләре, телефон станцияләре, канализация линияләре, тукталышлар, гаражлар һәм урып-жыю һәм авария техникасына хезмәт күрсәту осталханәләре, шулай ук аларга коммуналъ хезмәтләр күрсәту белән бәйле рәвештә физик һәм юридик затларны кабул итү өчен билгеләнгән биналар һәм бүлмәләр)
3.2	Социаль хезмәтләр күрсәту	Гражданнарга социаль ярдәм күрсәту (халыкны эш белән тәэммин итү хезмәтө, картлар йортлары, балалар йортлары, аз керемле гражданнарның туклану пунктлары, йортсыз гражданнар өчен төн үткәру пунктлары, социаль, пенсия һәм башка хезмәтләр күрсәту өчен билгеләнгән капиталъ төзелеш объектларын урнаштыру, аларда социаль ярдәм күрсәту һәм социаль яки пенсия түләүләрен билгеләү мәсьәләләре буенча гражданнар кабул итә торган социаль, пенсия һәм башка хезмәтләр); почта һәм телеграф бүлекләрен урнаштыру өчен капиталъ төзелеш объектларын урнаштыру; коммерциягә карамаган иҗтимагый оешмалар, клублар урнаштыру өчен капиталъ төзелеш объектларын урнаштыру;
3.3	Көнкүреш хезмәте	Халыкка яисә көнкүреш хезмәтләре күрсәту өчен билгеләнгән капиталъ төзелеш объектларын (вак ремонт, ателье, мунча, чәчтарашиб, химик чистарту, күму бюролары) урнаштыру
3.4	Сәламәтлек саклау	Гражданнарга медицина ярдәме күрсәту өчен билгеләнгән капиталъ төзелеш объектларын урнаштыру. Әлеге төр куллануның өчтөлөгө 3.4.1 - 3.4.2 кодлар белән рәхсәт ителгән куллану төрлөренөң өчтөлөгөн үз эченә ала.
3.4.1	Амбулатор-поликлиника хезмәте күрсәту	Гражданнарга амбулатория-поликлиника медицина ярдәме күрсәту өчен билгеләнгән капиталъ төзелеш объектларын (поликлиникалар, фельдшерлык пунктлары, сәламәтлек саклау пунктлары, ана һәм бала үзәкләре, диагностика үзәкләре, сәт кухнялары, кан донорлыгы станцияләре, клини лабораторияләр) урнаштыру
3.4.2	Стационар медицина хезмәте	Стационарда медицина ярдәме күрсәту өчен билгеләнгән капиталъ төзелеш объектларын (хастаханәләрне, бала тудыру йортларын, фәнни-медицина учреждениеләрен һәм стационар белән дөвалау буенча хезмәт күрсәтүнә тәэммин итә торган башка объектларны урнаштыру); ашыгыч ярдәм станцияләрен урнаштыру

3.5	Мәгариф һәм агарту	Тәрбия, белем бирү һәм мәгариф өчен билгеләнгән капитал тәзелеш объектларын (балалар ясльләре, балалар бакчалары, мәктәпләр, лицейлар, гимназияләр, һөнәри техник училищелар, көллиятләр, сәнгать мәктәпләре, музыка мәктәпләре һәм училищелар, белем бирү түгәрәкләре, белгечләрне яңадан әзерләү һәм квалификацияләрен күтәрү оешмалары һәм тәрбия, белем бирү һәм агарту эшчәнлеген гамәлгә ашыруча башка оешмалар) урнаштыру. Әлеге тәр куллануның эчтәлеге 3.5.1 - 3.5.2 кодлар белән рәхсәт ителгән куллану тәрләренән эчтәлеген үз эченә ала.
3.5.1	Мәктәпкәчә һәм урта башлангыч гомуми белем	Мәгариф, мәктәпкәчә, башлангыч һәм урта гомуми белем бирү өчен билгеләнгән капитал тәзелеш объектларын (балалар ясльләре, балалар бакчалары, мәктәпләр, лицейлар, гимназияләр, сәнгать, музыка мәктәпләре, белем бирү түгәрәкләре һәм белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыруча башка оешмалар) урнаштыру
3.5.2	Урта һәм югары һөнәри белем	һөнәри белем бирү һәм агарту өчен билгеләнгән капитал тәзелеш объектларын урнаштыру (һөнәри техник училищелар, көллиятләр, сәнгать, музыка училищелары, белем жәмғыятыләре, институтлар, университетлар, белем бирү һәм агарту эшчәнлеген гамәлгә ашыруча белгечләр һәм башка оешмалар)
3.6	Мәдәни үсеш	Аларда музейлар, күргәзмә заллары, сәнгать галереяләре, мәдәният йортлары, китапханәләр, кинотеатрлар һәм кинозаллар, театрлар, филармонияләр, планетариилар урнаштыру; бәйрәм итү һәм күңел ачу мәйданчыклары урнаштыру; цирклар, жәнлекләр, зоопарклар, океанариумнар урнаштыру өчен биналар һәм корылмалар урнаштыру
3.7	Дини файдалану	Дини йолалар (чиркәүләр, соборлар, храмнар, часовня, монастырьлар, мәчетләр, намаз йортлары) жибәрү өчен билгеләнгән капитал тәзелеш объектларын урнаштыру; дини хәzmәтне башкару белән бәйле рәвештә, шулай ук хәйрия һәм дини белем бирү эшчәнлеген (монастырьлар, скитлар, якшәмбе мәктәпләр, семинарияләр рухи училищелар) башкару өчен билгеләнгән капитал тәзелеш объектларын урнаштыру
3.8	Ижтимагый идарә	Дәүләт хакимияте органнарын, җирле үзидарә органнарын, судноларны, шулай ук аларның эшчәнлеген турыдан-туры тәэмин итүче оешмаларны урнаштыру өчен билгеләнгән капитал тәзелеш объектларын урнаштыру; сәяси партияләрнең, һөнәри һәм тармак берлекләренең идарә органнарын, гражданнарның иҗади берлекләрен һәм башка ижтимагый берләшмәләрен тармак яисә сәяси билге буенча урнаштыру, Россия Федерациясендә чит дәүләтләрнең дипломатик вәкиллекләре һәм консул учреждениеләре өчен капитал тәзелеш объектларын урнаштыру

3.9	Фәнни әшчәнлекне тәэммин итү	Фәнни тикшеренүләр һәм тикшеренүләр, тәжрибә сәнәгать үрнәкләре сынаулырын үткәрү өчен, фәнни тикшеренүләр, тикшеренүләр һәм эшләнмәләр (фәнни-тикшеренү институтлары, проект институтлары, фәнни үзәкләр, тәжрибә-конструкторлық үзәкләре, дәүләт фәннәре академиясе, шул исәптән тармак фәннәре), фәнни һәм селекция эше уздыру, авыл һәм урман хужалығын алып бару өчен, фәнни яктан караганда үсемлекләр һәм хайваннар дәнъясы үрнәкләрен алу өчен кыйммәтле булган оешмаларны урнаштыру өчен капиталъ тәзелеш объектларын урнаштыру
3.9.1	Гидрометеорология һәм аның белән чиктәш өлкәләрдә әшчәнлекне тәэммин итү	Әйләнә-тирә мохиттә бара торган физик һәм химик процессларны құзетү өчен билгеләнгән капиталъ тәзелеш объектларын урнаштыру, аның гидрометеорология, агрометеорология һәм гелиофеофизик характеристикаларын билгеләү, атмосфера навасының, туфракның, су объектларының пычрану дәрәҗәсен, шул исәптән гидробиологик курсәткечләр буенча, һәм жир тирәли - косми кинлекләрне, гидрометеорология һәм аның белән чиктәш өлкәләрдә кулланыла торган биналарны һәм корылмаларны (доплеровка метеорологик радиолокаторлары, гидрологик постлар һәм башкалар) билгеләү
3.10	Ветеринария хезмәте	Ветеринария хезмәтләре курсәтү, авыл хужалығы булмаган терлекләрне тоту яисә үрчетү өчен билгеләнгән капиталъ тәзелеш объектларын кеше құзәтүендә урнаштыру. Әлеге куллануның рәхсәт ителгән тәрән тоту 3.10.1 - 3.10.2 кодлар белән рәхсәт ителгән куллану тәрләренең әчтәлеген үз эченә ала.
3.10.1	Амбулатор ветеринария хезмәте курсәту	Ветеринария хезмәтләре курсәтү өчен билгеләнгән капиталъ тәзелеш объектларын хайваннарны тотудан башка урнаштыру
3.10.2	Хайваннар өчен приютлар	Стационарда ветеринария хезмәтләре курсәтү өчен билгеләнгән капиталъ тәзелеш объектларын урнаштыру; авыл хужалығы булмаган хайваннарны тоту, үрчетү өчен билгеләнгән капиталъ тәзелеш объектларын кеше құзәтүе астында урнаштыру, йортсыз хайваннарны тоту һәм дәвалау буенча хезмәтләр курсәтү; хайваннар өчен кунакханәләр оештыру өчен билгеләнгән капиталъ тәзелеш объектларын урнаштыру; хайваннар өчен кунакханәләр оештыру өчен билгеләнгән капиталъ тәзелеш объектларын урнаштыру
4.0	Эшмәкәрлек	Капиталь тәзелеш объектларын сәүдә, банк һәм башка әшқуарлық әшчәнлеге нигезендә табыш алу максатларында урнаштыру! Әлеге рәхсәт ителгән файдалануның әчтәлеге 4.1 - 4.10 кодларында каралган рәхсәт ителгән куллану тәрләренең әчтәлеген үз эченә ала.
4.1	Эшлекле идарә	Капиталь тәзелеш объектларын түбәндәге максат белән

		урнаштыру: дәүләт яисә муниципаль идарә һәм хезмәтләр күрсәтү белән бәйле булмаган идарә эшчәнлеге объектларын урнаштыру, шулай ук оешмалар арасында сату вакытында товар тапшыруны таләп итми торган килемшүләр башкаруны тәэммин иту, шул исәптән биржа эшчәнлеге (банк һәм иминиятләштерү эшчәнлегеннән тыш)
4.2	Сәүдә объектлары (сәүдә үзәкләре, сәүдә-куңел ачу үзәкләре (комплекслар)	Товарлар сатуны гамәлгә ашыручи бер яисә берничә оешманы урнаштыру, 4.5 - 4.9 кодлар белән рәхсәт ителгән куллану төрләре эчтәлегенә ярашлы рәвештә хезмәтләр күрсәтү максатыннан, 5000 кв.м артык мәйданлы капитал тәзелеш объектларын урнаштыру; хезмәткәрләр автомобильләре һәм (яисә) сәүдә үзәгенә килүчеләр өчен гаражлар һәм (яисә) тукталышлар урнаштыру
4.3	Базарлар	Дайми яисә вакытлыча сәүдә (ярминкә, базар, базар) оештыру өчен билгеләнгән капитал тәзелеш объектларын, корылмаларны урнаштыру, һәр сәүдә урынының 200 кв. метрдан артык сәүдә мәйданы булмавын исәпкә алып; хезмәткәрләр автомобильләре һәм базарга килүчеләр өчен гаражлар һәм (яисә) тукталышлар урнаштыру
4.4	Кибетләр	Сәүдә мәйданы 5000 кв. метрга кадәр булган товарларны сату өчен билгеләнгән капитал тәзелеш объектларын урнаштыру
4.5	Банк һәм иминиятләштерү эшчәнлеге	Банк һәм иминият оешмаларын урнаштыру өчен билгеләнгән капитал тәзелеш объектларын урнаштыру
4.6	Жәмәгать туклануы	Жәмәгать туклануы урыннары (рестораннар, кафелар, ашханәләр, кабымлыklar, барлар) урнаштыру максатларында капитал тәзелеш объектларын урнаштыру
4.7	Кунакханә хезмәте	Кунакханәләрне, шулай ук аларда вакытлыча яшәү өчен торак урыны бирудән эшкуарлык файдасын алу максатында кулланыла торган башка биналарны урнаштыру
4.8	Күңел ачулар	Урнаштыру өчен билгеләнгән капитал тәзелеш объектларын: дискотекалар һәм бию мәйданчыклары, тәнге клублар, аквапарклар, боулинг, аттракционнар, ипподромнар уен автоматлары (азартлы уеннар үткәрү өчен кулланыла торган уен җайламасыннан тыш) һәм уен мәйданчыкларыннан урнаштыру; уен зоналарында шулай ук азартлы уеннар уздыры өчен кулланыла торган уен автоматлары залларын, уен автоматлары залларын урнаштыру, шулай ук кунакханәләр һәм жәмәгать туклануы йортларын уен зоналарына килүчеләр өчен урнаштыру рәхсәт ителә.
4.9	Автотранспортк а хезмәт күрсәтү	Дайми яки вакытлы гаражларны берничә стоянкалы урыны, стоянкалары (парковкалары), гаражлары, шул исәптән кодта күрсәтмелмәгән күпкатлы гаражлары 2.7.1.
4.9.1	Юл буе сервисы	Автозаправка станцияләрен (бензин, газ станцияләрен)

	объектлары	урнаштыру; юл буе сервисы объектлары сыйфатында жәмәгать туклануын оештыру өчен кирәkle сәүдә кибетләрен, биналарны урнаштыру; юл буе сервисы сыйфатында кунакханә хезмәтләре күрсәту; автомобиль юу станцияләрен һәм автомобиль кирәк-яраклары өчен кер юу урыннарын, автомобиль һәм юл буе сервисының башка объектларын ремонтлау һәм аларга хезмәт күрсәту өчен билгеләнгән осталханәләрне урнаштыру
4.10	Күргәзмә-ярминкә эшчәнлеге	Күргәзмә-ярминкә һәм конгресс эшчәнлеген гамәлгә ашыру өчен билгеләнгән капитал тәзелеш объектларын, корылмаларны, курсәтелгән чарапларга хезмәт күрсәту өчен кирәkle эшчәнлекне дә кертеп, урнаштыру (экспозиция мәйданын төзү, чарапларда катнашучыларның туклануын оештыру)
5.0	Ял (рекреация)	<p>Спорт, физик культура, жәяүле йәрү, ял һәм туризм белән шәғыльләну өчен урыннар, табигать, пикниклар, аучылар, балыкчылар һәм башка эшчәнлек артыннан құзәту; паркларны, шәһәр урманнарын, бакчаларны, бакчаларны, буаларны, құлләрне, сусаклагычларны, пляжларны, яр буе полосаларын булдыру һәм карау, шулай ук аларда ял иту урыннарын жиһазландыру. Эчтәлеге әлеге төр рәхсәт ителгән куллану үз эченә 5.1-5.5 кодлары белән рәхсәт ителгән куллану тәрләрен ала</p> <p><u>Аңлатма:</u> Гомуми файдаланудагы су объектларының яр полосаларына карата, курсәтелгән рәхсәт ителгән файдалану төрөннөн тыш, гомуми файдаланудагы «Жир кишәрлекләре (территорияләр)» рәхсәт ителгән файдалану төрөн (код 12.0) куллану мөмкин.</p>
5.1	Спорт	Спорт клублары, спорт заллары, бассейннар сыйфатында капитал тәзелеш объектларын урнаштыру, спорт һәм физкультура белән шәғыльләну өчен мәйданчыклар (йөгерү юллары, спорт корылмалары, теннис кортлары, спорт уеннары өчен қырлар, автодромнар, мотодромнар, трамплиннар, трассалар һәм спорт атулары), шул исәптән су (су спорт тәрләре һәм инвентарьны саклау өчен кирәkle причаллар һәм корылмалар) урнаштыру, спорт базалары һәм лагерьлар урнаштыру
5.2	Табигый-танып белү туризмы	Табигать, жәяүлеләр һәм ат чабышлары белән танышу өчен база һәм палатка лагерьларын урнаштыру, сукмак һәм юллар салу, әйләнә-тирә табигать мөхите турында танып белү белешмәләре булган щитлар урнаштыру; табигатьне саклау һәм табигатьне торғызу чарапларын гамәлгә ашыру
5.2.1	Туристлык хезмәте	Дәвалау буенча хезмәтләр күрсәтми торган пансионатларны туристлык кунакханәләрен, кемпингларын, ял йортларын, шулай ук аларда вакытлыча яшәү өчен торак урын бирудән эшкуарлык файдасын алу максатында кулланыла торган башка биналарны урнаштыру; балалар лагерьларын

		урнаштыру
5.3	Аучылык һәм балыкчылык	Аучылык һәм балыкчылык урыннарын төзекләндөрү, шул исәптән аучылык яисә балыкчылык йортасы, жәнлекләрнең баш санын торғызу һәм тоту өчен кирәkle корылмалар яки балык тоту урыннары урнаштыру.
5.4	Кечкенә күләмле суднолар өчен причаллар	Яхталарны, катерларны, көймәләрне һәм башка кече судноларны причал ясау, саклау һәм хезмәт күрсәту өчен билгеләнгән корылмаларны урнаштыру
5.5	Гольф яки атта йөрү өчен мәйданнар	Гольф уйнау яки атта йөрү өчен урыннар урнаштыру, шул исәптән кирәkle жир эшләрен һәм ярдәмче корылмаларны гамәлгә ашыру, трибуналар урнаштыруны қуздә тотмаган конноспортив манежлар урнаштыру
6.0	Житештерү әшчәнлеге	<p>Жир асты байлыкларын чыгару, аларны эшкәрту, сәнәгать ысулы белән әйберләр әзерләү максатларында капитал төзелеш объектларын урнаштыру.</p> <p><u>Аңлатма:</u> Рөхсәт ителгән файдалануның әлеге тәрен күрсәтелгән территориаль зона тематикасына туры килми торган сәнәгат объектларының территориаль зонасы чикләрендә булган очракта кулланырга кирәк.</p>
6.1	Жир асты байлыкларыннан файдалану	Геологик эзләнүләрне гамәлгә ашыру; жир асты байлыкларын ачык (карьеरалар, отваллар) һәм ябык (шахталар, скважиналар) ысууллар белән чыгару; капитал төзелеш объектларын, шул исәптән жир асты байлыкларын чыгару максатларында урнаштыру; капитал төзелеш объектларын урнаштыру; чималны транспортировкага һәм (яисә) сәнәгать эшкәртүен әзерләү өчен кирәkle капитал төзелеш объектларын урнаштыру; жир асты байлыкларын чыгару авылара территориядә башкарылса, жир асты байлыкларыннан файдалану максатлары өчен кирәkle биналарга һәм корылмаларга хезмәт күрсәтүче хезметкәрләргә яшәү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру;
6.2	Авыр сәнәгать	Тау-баюту һәм тау-эшкәрту, металлургия, машина төзелеше сәнәгате капитал төзелеш объектларын урнаштыру, шулай ук суднолар төзелеше, авиатөзелеше, вагон төзү, машина төзелеше, станоклар төзү продукциясен житештерү һәм ремонтлау, шулай ук эксплуатацияләү өчен саклау яки санитар-саклау зоналарын урнаштыру каралган башка шундый сәнәгать предприятиеләрен урнаштыру, моңа сәнәгать объекты рөхсәт ителгән файдалануның башка тәренә кертелгән очраклар керми.
6.2.1	Автомобиль төзелеше сәнәгате	Транспорт чаралары һәм жиһазлар житештерү, автомобильләр житештерү, автомобиль кузовлары житештерү, прицеплар, ярымприцеплар һәм бер яисә берничә тер транспорт йөрту, автомобильләр һәм аларның

		двигательләре өлешләрен житештерү өчен билгеләнгән контейнерлар житештерү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру
6.3	Жиңел сәнәгать	Текстиль, фарфор-фаянс, электрон сәнәгать өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру
6.3.1	Фармацевтика сәнәгате	Фармацевтика производствосы өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын, шул исәптән сак яисә санитар-яклау зоналарын билгеләү каралган объектларны урнаштыру
6.4	Азық-төлек сәнәгате	Азық-төлек сәнәгате объектларын, авыл хужалығы продукциясен эшкәртуға аларны башка продукцияға (консервлау, чүкөү, икмәк пешерү) кiterə торган ысул белән урнаштыру, шул исәптән эчемлекләр, алкоголь эчемлекләр hәм тәмәке әйберләре житештерү өчен объектлар урнаштыру
6.5	Нефтехимия сәнәгате	Углеводород чималын эшкәрту, ашламалар, полимерлар, көнкүреш билгеләншендәге химик продукция hәм мондый продукция житештерү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын, шулай ук башка шундый сәнәгать предприятиеләрен урнаштыру
6.6	Төзелеш сәнәгате	Житештерү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын: төзелеш материаллары (кирпичләр, пиломатериаллар, цемент, беркетү материаллары), көнкүреш hәм төзелеш газ hәм сантехника жиһазлары, лифтлар hәм күтәргечләр, столяр продукция, жыелма йортлар яки аларның өлешләре hәм башка шундый продукция житештерү өчен урнаштыру
6.7	Энергетика	Гидроэнергетика объектларын, җылылык станцияләрен hәм башка электростанцияләрне урнаштыру, электр станцияләре өчен хезмәт күрсәтүче hәм ярдәмче корылмаларны (алтын калдыклар, гидротехник корылмалар) урнаштыру; электр челтәре хужалығы объектларын урнаштыру, 3.1 код белән рәхсәт ителгән куллану төрен карап тоту каралган энергетик объектларыннан тыш.
6.7.1	Атом энергетикасы	Атом энергиясен, шул исәптән атом станцияләрен, атом-төш жайламаларын (фәнни максатларда булдырылганнардан тыш), атом-төш материалларын hәм радиоактив матдәләрне саклау пунктларын электр станцияләре өчен хезмәт күрсәтүче hәм ярдәмче корылмаларны урнаштыру; атом электр станцияләрене хезмәт күрсәтүче электр челтәре хужалығы объектларын урнаштыру
6.8	Элемтә	Элемтә, радиотапшырулар, телевидение объектларын урнаштыру, шул исәптән нава радиорелей, жир есте hәм жиғасты элемтә линияләрен, радиофикация линияләрен, антен кырларын да кертеп, элемтә кабельле линияләрендә, иярченле элемтә hәм телерадиотапшырулар инфраструктурасын үз эченә алган элемтә объектларыннан тыш, 3.1 коды белән рәхсәт ителгән файдалану төрен карап тоту каралган элемтә объектларыннан hәм телерадиотапшырулар инфраструктурасыннан тыш.

6.9	Складлар	Йөклөрне вакытлыча саклау, бұлу һәм күчеру (стратегик запасларны саклаудан тыш) буенча билгеләнгән, аларда йөк төялгән житештерү комплексларының бер елеше булмаган корылмалар: сөнәгать базалары, складлар, йөк төялу терминаллары һәм доклар, нефть саклагычлар һәм нефть суырту станцияләре, газ саклагычлар һәм аларга хезмәт күрсәтүче газ конденсат һәм газ эшкәрту станцияләре, элеваторлар һәм азық-төлек складлары, тимер юл кичү складларыннан тыш, аларны вакытлыча саклау, бұлу һәм күчеру корылмаларын урнаштыру
6.10	Космик эшчәнлекне тәэмин итү	Косдромнарны, старт комплексларын һәм җибәру жайламналарын, команда-үлчәү комплексларын, космик объектлар очышлары белән идарә итү үзәкләрен һәм пунктларын, мәгълүматны кабул итү, саклау һәм эшкәрту пунктларын, космик техниканы саклау базаларын, космик объектларны җиргә утырту полигоннарын, космик техниканы эшкәрту өчен эксперименталь база объектларын, космонавтлар әзерләү үзәкләрен һәм җайламналарын, космик эшчәнлекне башкарганда кулланыла торган башка корылмаларны урнаштыру
6.11	Целлюлоза-көгазь житештерү	Целлюлоза-көгазь житештерү, целлюлоза, ағач массасы, көгазь, картон һәм алардан ясалган әйберләр житештерү, нәшрият һәм полиграфия эшчәnlеге өчен билгеләнгән капиталъ төzelеш объектларын урнаштыру, язылган мәгълүмат чыганакларын тиражлау
7.0	Транспорт	Кешеләр яки йөкләр ташу яки матдәләр тапшыру өчен кулланыла торган төрле юл һәм корылмаларның урнашусы. Әлеге төр куллануның әчтәлеге 7.1 - 7.5 кодлар белән рәхсәт ителгән куллану төрләренең әчтәлеген үз әченә ала.
7.1	Тимер юл транспорты	Тимер юлларны, биналарны һәм корылмаларны, шул исәптән тимер юл вокзалларын һәм станцияләрне, шулай ук жир өсте һәм жир асты биналарын, корылмалар һәм башка объектларны эксплуатацияләү, реконструкцияләү, ремонтлау өчен кирәkle жиһазларны һәм объектларны урнаштыру; тимер юл транспортының төяу-бушату мәйданчыкларын, тигезләү складларын урнаштыру (ягулык-майлау материаллары һәм автозаправка станцияләре складларыннан, шулай ук тимер юллар белән тәэмин итү өчен билгеләнмәгән куркыныч матдәләрне һәм материалларны саклау өчен билгеләнгән складлардан тыш) һәм башка объектларны урнаштыру; жир өсте корылмаларын урнаштыру; шул исәптән, метрополитен станцияләрен, утырту станцияләрен урнаштыру; трамвай юлларын һәм жир өсте юлларын урнаштыру өчен билгеләнгән башка корылмаларны урнаштыру;
7.2	Автомобиль транспорты	Автомобиль юлларын һәм аларга бәйле корылмаларны урнаштыру; пассажирларга хезмәт күрсәту өчен билгеләнгән биналарны һәм корылмаларны урнаштыру, шулай ук транспорт өзараларының эшен тәэмин итүче, юл хәрәкәте

		иминлеге өчен жаваплы әчке эшләр органнары постларын урнаштыру өчен билгеләнгән объектларны урнаштыру; автомобиль транспортын туктату өчен жир кишәрлекләрен урнаштыру, шулай ук кешеләрне билгеләнгән маршрут буенча ташуны гамәлгә ашыручи автомобиль транспортының депосын (стоянкалар урынын урнаштыру) урнаштыру	
7.3	Су транспорты	Суд йәреше өчен ясалма тәзелгән әчке су юлларын урнаштыру, әчке су юлларын капиталь тәзү объектларын урнаштыру, дингез портларын капиталь тәзү объектларын урнаштыру, капиталь тәзелеш объектларын, шул исәптән дингез һәм елга портларын, причалларны, пристаньнарны, гидротехник корылмаларны, навигация жиһазларын һәм суднолар йәрешен һәм су ташуны тәэммин итү өчен кирәkle башка объектларны урнаштыру	
7.4	Һава транспорты	Аэродромнар, вертолет мәйданчыклары (вертодромнар) урнаштыру, гидросамолетларны китерү һәм причал ясав өчен урыннар урнаштыру, һава судноларын очып китү һәм жиргә тәшерү (утырту) өчен кирәkle очышларны һәм башка объектларны радиотехник тәэммин итү, аэропортлар (аэровокзаллар) һәм пассажирларны утырту һәм утырту, аларга хәzmәт курсату һәм аларның куркынычсызлығын тәэммин итү өчен кирәkle башка объектларны урнаштыру, шулай ук һавада йәри торган йәкләрне төяү, бушату һәм саклау өчен кирәkle объектларны урнаштыру; һава судноларына техник хәzmәт курсату һәм ремонт ясав өчен билгеләнгән объектларны урнаштыру	
7.5	Торбауткәргеч транспорт	Нефть уткәргечләрне, сууткәргечләрне, газуткәргечләрне һәм башка торба уткәргечләрне, шулай ук аталган торбауткәргечләрне эксплуатацияләү өчен кирәkle башка биналарны һәм корылмаларны урнаштыру	
8.0	Оборонаны һәм иминлекне тәэммин итү	Россия Федерациясе Кораллы Көчләрен, башка гаскәрләрне хәрби формированиеләрне һәм алар белән идарә итү органнарын (хәрби оешмаларны, әчке гаскәрләрне, учреждениеләрне һәм башка объектларны урнаштыру, гаскәрләрне һәм флот кәчләрен дислокацияләү), хәрби єйрәнүләр һәм хәрби частыларның хәрби әзерләген тәэммин итүгә юнәлдерелгән башка чаралар уздыру; хәрби училищелар, хәрби институтлар, хәрби университетлар, хәрби академияләр биналарын урнаштыру; таможня эшчәнлеген гамәлгә ашыруны тәэммин итә торган объектлар урнаштыру	<u>Анлатма:</u> Рәхсәт ителгән файдалануның әлеге төре хәрби комиссариатларны, хәрби чакыру пунктларын, гражданнар оборонасы бүлекчәләрен һәм гадәттән тыш хәлләрне урнаштыру мөмкинлеген күздә tota.
8.1	Кораллы көчләрне	Коралны, хәрби билгеләнештәге техниканы һәм боеприпасларны эшләү, сынау, җитештерү яки юк итү өчен	

	тәэммин итү	билгеләнгән капиталъ төзелеш объектларын урнаштыру; сынау полигоннары, кораллануны юкка чыгару һәм корал яки сугыш кирәк-яракларын куллануга, житештерүгә, ремонтлауга яисә юкка чыгаруга бәйле рәвештә барлыкка килә торган калдыкларны юкка чыгару урыннары буларак жир кишәрлекләрен урнаштыру; дәүләт һәм мобилизация резервларында (саклагычларда, складларда һәм башка объектларда) матди кыйммәтләр запасларын булдыру һәм саклау өчен кирәкле капиталъ төзелеш объектларын урнаштыру; иминлеген тәэммин итү өчен административ-территориаль берәмлекләр төзелгән объектларны урнаштыру.
8.2	Россия Федерациясе Дәүләт чиген саклау	Россия Федерациясе Дәүләт чиген яклауны һәм саклауны тәэммин итү, чик буе хәрби частьларын һәм алар белән идарә итү органнарын урнаштыру, шулай ук Россия Федерациясе Дәүләт чиге аша үткәру пунктларын урнаштыру өчен кирәкле инженерлык корылмаларын һәм чит илләрне, чик буе хәрби частьларын һәм алар белән идарә итү органнарын урнаштыру, шулай ук Россия Федерациясе Дәүләт чиге аша үткәру пунктларын урнаштыру өчен кирәкле башка объектларны урнаштыру
8.3	Эчке хокук тәртибен тәэммин итү	Хәрби хәзмәт булган эчке эшләр органнарының һәм коткару хәзмәтләренең әзерлегенә әзерлек һәм ярдәм итү өчен кирәкле капиталъ төзелеш объектларын урнаштыру; гражданнар оборонасы объектларын, житештерү биналарының бер өлеше булган гражданнар оборонасы объектларыннан тыш, урнаштыру
8.4	Жәзалар үтәту эшчәнлеген тәэммин итү	Капиталь төзелеш объектларын иректән мәхрүм итү урыннары булдыру өчен урнаштыру (тикшерү изоляторлары, тәрмәләр, поселения)
9.0	Табигатьне махсус саклау һәм өйрәнү эшчәнлеге	Чикләрендә хужалык эшчәнлеге, табигатьне саклауга һәм өйрәнүгә бәйле эшчәнлектән тыш, рәхсәт ителми торган махсус сакланылуучы табигать территорияләрен булдыру юлы белән үсемлекләр һәм хайваннар дәньясын саклау һәм өйрәнү (дәүләт табигать тыюлыклары, милли һәм табигый парклар, табигать һәйкәлләре, дендрология парклары, ботаника бакчалары)
9.1	Табигый территорияләрне саклау	Әйләнә-тирә табигать мохитенең аерым табигый сыйфатларын өлеге зонада хужалык эшчәнлеген чикләү юль белән саклау, аерым алганда: тыелган полосаларны булдыру һәм тәрбияләү, яклау урманнарын, шул исәптән шәһәр урманнарын, урман паркларында булдыру һәм тәрбияләү, яклау урманнарында рәхсәт ителгән башка хужалык эшчәнлеге, тыюлыкларда табигать ресурсларыннан файдалану режимын саклау, аеруча кыйммәтле булган жиirlәрнең үзлекләрен саклау. <u>Анлатма:</u>

		Рөхсөт ителгөн файдалануның өлөгө төрөн, гомуми файдаланудагы территорияларнда оештырудан тыш, махсус хүжалык эшчәнлеге каралмаган территориялар чикләрендә кулланырга кирәк.
9.2	Курорт эшчәнлеге	Табигый дәвалалу ресурсларын (минераль сулар ятмалары, дәвалалу пычраклары, рапой лиманнар һәм қүлләр, махсус климат һәм көше авыруларын профилактикалау һәм дәвалалу өчен файдаланыла торган яки кулланылырыга мөмкин булган башка табигать факторлары һәм шартлары) дәвалалу һәм дәвалалу ресурсларын тау-санитария округының беренче зонасы чикләрендә дәвалалу-савыктыру һәм курорт жирләрең саклауны ярлыландырудан һәм юкка чыгарудан саклау өчен файдалану.
9.2.1	Санаторий эшчәнлеге	Халыкны дәвалалу һәм савыктыру буенча хезмәтләр күрсәтүне тәэммин итүче шифаханәләрне һәм профилакторийларны урнаштыру; дәвалалу-савыктыру урыннарын (комлыклар, биоветлар, шифаханә пычрагын чыгару урыннарын) урнаштыру; дәвалалу-савыктыру лагерьлары урнаштыру;
9.3	Тарихи-мәдәни эшчәнлек	Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектларын (тарих һәм мәдәният ядкаръләрен) саклау һәм өйрәнү, шул исәптән: археологик мирас объектларын, истәлекле урыннары, тарихи кәсепләр, житештерү һәм һөнәрчелек урыннарын, хәрби һәм гражданлык каберлекләренә, мәдәни мирас объектларына, тарихи промысел яки һөнәрчелек булган хүжалык эшчәнлеген, шулай ук танып белү туризмын тәэммин итүче хүжалык эшчәнлеген тәэммин итү
10.0	Урманнардан файдалану	Агач материалын һәм агач булмаган урман ресурсларын өзөрләү, беренчел әшкәртү һәм чыгару, урманнарны саклау һәм торғызу эшчәнлеге һәм башка максатлар. Өлөгө төрдәгә рөхсәт ителгөн файдалануның әчтәлеге кодлар белән рөхсәт ителгөн куллану төрләренен әчтәлеген үз эченә ала 10.1 - 10.5
10.1	Агач өзөрләү	Табигать шартларында үскән, шул исәптән гражданнар тарафыннан үз ихтыяжлары өчен үсеп чыккан урман утыртмаларын кисү, өлешчә әшкәртү, агачны саклау һәм чыгару, урман юлларын булдыру, агач (урман складлары, урман киселешләре) әшкәртү һәм саклау өчен кирәkle корылмаларны урнаштыру, урманнарны саклау һәм торғызу
10.2	Урман плантацияләре	Кеше хезмәте белән үстерелгән урман утыртмаларын үстерү һәм кисү, үзагачны өлешчә әшкәртү, саклау һәм чыгару, юллар булдыру, агач (урман складлары, урман киселешләре әшкәртү һәм саклау өчен кирәkle корылмалар урнаштыру, урманнарны саклау
10.3	Урман ресурсларын өзөрләү	Табылган урман ресурсларын, шул исәптән гражданнар тарафыннан үз ихтыяжлары өчен азык-төлек урман ресурсларын һәм кыргый үсүче үсемлекләрне өзөрләү,

		саклау, тирәнтен эшкөрту һәм чыгару, урман ресурсларын саклау һәм эшкөрту өчен кирәклө вакытлы корылмаларны (килтерүләр, гәмбә кайнату, складлар) урнаштыру, урманнарны саклау өчен кирәклө вакытлыча корылмаларны урнаштыру
10.4	Резервтагы урманнар	Урманнарны саклауга бәйле эшчәнлек
11.0	Су объектлары	Бозлыklар, карлар, инешләр, елгалар, құлләр, сазлыklар, территориаль дингезләр һәм башка өске су объектлары
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	Су объектларына тоташкан жир кишәрлекләрен, әгәр тиешлә тыюлар законда билгеләнмәгән булса, судан гомуми файдалануны (гражданнар тарафыннан шәхси ихтыяжлар өчен гамәлгә ашырыла торган судан файдалану, шулай ук эчәргә яраклы һәм хужалык-көнкүрәшне су белән тәэммин итү максатларында су ресурсларын алу (алу), су объектларында ял итү өчен билгеләнгән аз үлчәмле суднолардан, су мотоциклларыннан һәм башка техник чаралардан файдалану
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	Су объектларына тоташкан жир кишәрлекләрен махсус судаи файдалану өчен кирәклө ысууллар (су объектларыннан су ресурсларын алу, ағып тәшүче суларны һәм (яисә) дренаж суларын ағызу, төптән тиရәнәйтү, шартлату, бораулау һәм су объектларының тәбен һәм ярларын үзгәртүгө бәйле башка эшләр) куллану
11.3	Гидротехник корылмалар	Сусаклагыч һәм балык тоту корылмаларын, яр саклау корылмаларын эксплуатацияләү өчен кирәклө гидротехник корылмаларны (плотиналар, су жыигышлар, су чыгару һәм башка гидротехник корылмаларны, суднолар үткәрү корылмаларын, балык тоту һәм балык тоту корылмаларын, яр буе саклау корылмаларын) урнаштыру
12.0	Гомуми файдаланудагы жир кишәрлекләре (территорияләр)	Урам-юл чөлтәре, автомобиль юллары һәм жәяүлеләр тротуарлары объектларының торак пунктлар чикләрендә урнашуы, жәяүлеләр өчен кичүләр, яр буйлары, яр буйлары, гомуми файдаланудагы су объектларының, скверлар, бульварлар, мәйданнар, йәрү юллары, төзекләндөрү буенча кече архитектура формалары урнаштыру <u>Анлатма:</u> Әлеге Кагыйдәләргә карата рәхсәт ителгән файдалануның әлеге төрен кызыл сыйыклар билгеләү юлы белән төзелгән территорияләр чикләрендә күздә тотарга кирәк. Гомуми файдаланудагы су объектларының яролосаларына карата, рәхсәт ителгән файдалануның күрсәтелгән төрөннөн тыш, «Ял (рекреация)» (код 5.0) рәхсәт ителгән файдалану төрен куллану мөмкин.
12.1	Ритуаль эшчәнлек	Зиратлар, крематорийлар һәм күмү урыннары урнаштыру; тиешле гыйбадәт корылмалары урнаштыру
12.2	Махсус эшчәнлек	Житештерү һәм куллану калдыкларын, медицина калдыкларын, биологик калдыкларны, радиоактив

		калдықларны, озон катламын жимерүче матдәләрне урнаштыру, саклау, күмү, туплау, эшкәртү, заарсызландыру заарсызландыру, шулай ук калдықларны урнаштыру, күмү, саклау объектларын урнаштыру объектларын урнаштыру, мондый калдықларны (үләт базларын, чүп яндыру һәм эшкәртү заводларын, көнкүреш чүп-чарын һәм калдықларны күмү һәм сортларга аеру полигоннарын, аларны икенчел эшкәртү өчен әйберләрне жыю урыннарын урнаштыру
12.3	Запас	Хужалык эшчәнлеге булма
13.1	Бакчачылық	<p>Жиләк-жимеш, яшелчә, бакча яисә башка авыл хужалығы культуралары һәм берәңгә үстерүгә бәйле эшчәнлекне гамәлгә ашыру; авыл хужалығы хәзмәт коралларын һәм авыл хужалығы продукциясен саклау өчен билгеләнгән некапиталь торак төзелешен һәм хужалык корылмаларын һәм корылмаларны урнаштыру</p> <p><u>Аңлатма:</u></p> <p>Әлеге Кагыйдәләргә карата рөхсәт ителгән файдалануның әлеге тере бернинди капитал төзелеш объектларын урнаштыруны күздә тотмый.</p> <p>«Кыр участокларында шәхси ярдәмче хужалык алып бару» рөхсәт ителгән куллану төрөннөн аермалы буларак (код 1.16), хокук ияләре физик затлар булган жир кишәрлекләре өчен кулланыла.</p>
13.2	Бакчачылық тармагын алып бару	<p>Жиләк-жимеш, яшелчә, бакча яисә башка авыл хужалығы культуралары һәм берәңгә үстерү белән бәйле эшчәнлекне гамәлгә ашыру; ял иту өчен билгеләнгән һәм фатирларга бүләнмәгән бакча йортын урнаштыру; хужалык корылмаларын һәм корылмаларны урнаштыру</p> <p><u>Аңлатма:</u></p> <p>бакча йорты -ел әйләнәсе яшәү һәм инженерлик инфраструктурасы белән тәэммин иту күздә тотылмаган йорт. Рөхсәт ителгән файдалануның әлеге тере, бакча йортыннан тыш, коймалар, бәдрәфләр, сарайлар һәм башка ишегалды корылмалары урнаштыру мөмкинлеген күздә tota.</p>
13.3	Дача хужалығын алып бару	<p>Торак дача йортын (ял иту һәм яшәү өчен яраклы фатирларга булу өчен билгеләнмәгән, биеклеге өч каттан да югары булмаган) урнаштыру; жиләк-жимеш, яшелчә, бахча яисә башка авыл хужалығы культуралары һәм берәңгә үстерү белән бәйле эшчәнлекне гамәлгә ашыру; хужалык корылмаларын урнаштыру</p> <p><u>Аңлатма:</u></p> <p>Торак йорт дип ел әйләнәсе яшәү һәм инженер инфраструктурасы белән тәэммин иту мөмкинлеген күздә totkan йорт санала.</p> <p>Рөхсәт ителгән файдалануның әлеге тере, торак дача йортыннан тыш, коймалар, бәдрәфләр, сарайлар һәм башка ишегалды корылмалары урнаштыру мөмкинлеген күздә tota.</p>

*РФ Икътисади үсеш министрлыгының 2014 елның 01 сентябрендәге 540 номерлы боерыгы белән расланган жир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалану

төрлөре классификаторы нигезендэ (2017 өлның 06 октябрендэгэ 10.2017 өл редакциясендэ)

Күшымталар

1 нче күшымта. Шәһәр тәзелешен зоналаштыру картасы. Территория зоналары

2 нче күшымта. Шәһәр тәзелешен зоналаштыру картасы. Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләре

3 нче күшымта. VII бүлеккә күшымта

4 нче күшымта. Территория зоналары чикләре турында белешмәләр